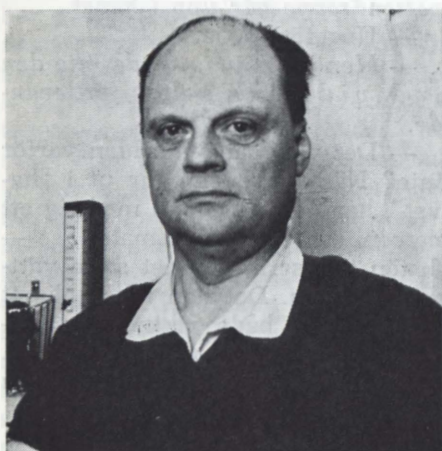

SÖKAREN

NR 4

1973

LOSNUMMERPRIS 3:50 inkl. moms

Dr Werner Duvernoy

DOKTOR DUVERNOY OCH DÖDEN

Idén om *den odelbara människan* har ingen anhängare i dr. Werner Duvernoy, narkosöverläkare vid Löwenströmska lasarettet i Upplands Väsby. Han är övertygad om att det mänskliga medvetandet kan existera utan jordisk, fysisk kropp, att således själ och kropp inte utgör en odelbar enhet utan att själen har en frihet i förhållande till kroppen, kan äga tillvaro oberoende av materia.

Inte så få människor, som vaknat upp ur synbarligen djup medvetlöshet, har kunnat berätta om märkliga medvetna upplevelser som de haft under den tid de varit "borta" och då sinnesorganen inte fungerat. I Per Ragnars antologi "På väg mot en världsbild?" medverkar dr. Duvernoy med en uppsats "Döden och jag", där han bl. a. beskriver några sådana händelser, som han känner till.

Till oss säger dr. Duvernoy:

— Dessa personer har erfarit att medvetandet kunnat existera utom kroppen. Men man vet ju inte om det kan fortsätta att existera, när kroppen inte finns längre, eftersom ingen i ett sådant tillstånd kan rap-

portera. Och om medvetandet då finns kvar, är det ingen som vet på vilket sätt det då existerar. Det kan vara något helt annat än den medvetenhet som är knuten till kroppen. Jag vet ingenting om ett liv bortom döden, eftersom jag ännu inte upplevt något sådant.

— Sannolikt, säger dr. Duvernoy, är en mycket djup "medvetlöshet" förutsättning för upplevelsen att med medvetandet vara utanför sin kropp.

— I samma ögonblick som läkaren konstaterat att hjärtat upphört att slå, kan sådana här egendomliga erfarenheter göras, då medvetandet synes lämna kroppen som centrum för upplevelsen för att betrakta händelserna från en annan punkt i rummet. Om detta alltid inträffar, vet vi inte. De flesta som varit med om djup medvetlöshet och återkommit till sans, har inga minnen av att någonting har hänt — men att inte minnas är inte detsamma som att inte ha upplevt något.

Dr. Duvernoy känner till ett hundratal svenska fall av märkliga upplevelser bl. a. i dödens närhet — minst 15 av dem är bra och tro-

värdiga. Insamlandet av sådant material, som doktorn håller på med, skall så småningom bli till en bok.

I det utomkroppsliga tillståndet i dödens närhet är iakttagelserna ofta mycket klara och intensiva. Det händer att den döende ser sin egen sjuka kropp uppifrån, förnimmar kanske dess plågor men på något sätt avlägset, identifierar sig inte med dem, upplever kroppen som något främmande, som inte hör till jaget, vilket i stället uteslutande är det frigjorda medvetandet.

I antologin skriver dr. Duvernoy bl. a.: "Det är ju mycket märkligt att dessa berättare kan återge detaljerna av nästan allt som hänt runtomkring dem under ett tillstånd då man enligt vetenskap och beprövad erfarenhet inte har fungerande sinnesorgan."

Vi frågar dr. Duvernoy, som är kristen bekännare, om han menar att upplevelserna av utomkroppslighet har någon betydelse i religiösa sammanhang. Stöder de religionen?

— Vi får komma ihåg att det som en person upplever, tolkar han på ett visst sätt utifrån sin egen referensram. Vad som verkligen händer

och tolkningen därav kan vara helt olika saker. Det är således mycket svårt att bedöma vad som verkligen sker. Om dessa händelser stöder religionen, blir en bedömningsfråga för var och en själv. Man kan inte säga något generellt om det.

— *Ni har i en tidningsintervju sagt att medan kroppen har en gräns, så är själen utan gräns. Vad menar ni med det?*

— Kroppen är av grovt material, och vi ser var den slutar. Men medvetandet, själen, ser vi inte. Själen existerar ju inte i vår tredimensionella verklighet — där den är, finns inte sådant som grov, materiell form, rum och tid. Den har alltså inte gränser på samma sätt som den fysiska kroppen. Och det finns ingen anledning tro att den bara måste se ut på ett sätt: som när den är knuten till den jordiska organismen.

— *Men vad händer med själen, när den inte mer är förbunden med kroppen?*

— Det är något nytt som inträffar. Men detta har vi dessvärre ingen möjlighet att föreställa oss. Det är något som vi ännu inte har varit med om. Vi kan gissa, men gissningarna kan vara felaktiga. Tänk bara på hur det skulle bli om fisken, som lever i vattnet, skulle beskriva hur det känns under vandring på kalvfjället, när solen går upp på morgonen!

— *Ganska många människor har ju på dödsbädden sett avlidna anhöriga, som kommit emot dem. Vad tror ni om detta? Är det realiteter?*

— Det vet jag inte. Men upplevelserna finns ju där. Och de har ofta kraftigt påverkat dessa människors attityd både till döden och till det fortsatta livet.

Men de spiritualistiska bevisen tror dr. Duvernoy inte på. De räcker inte, säger han och anser att man bör vara mycket försiktig med sådant som kommunikation med avlidnas andar — "så länge vi inte själva har kommit så långt att vi slipper ta omvägen över medier". De spiritualistiska fenomenen kan vara alldeles vilseledande.

Dr. Duvernoy har själv fått en kristen uppfostran i Tyskland, och han räknar sig som kristen. Men han säger ändå att enligt hans mening buddhismen och hinduismen går mycket djupare än kristendomen. I synnerhet buddhismen har en psykologi som når djupskikt vilka vi västerlänningar knappast har förmåga att uppleva.

— Kristendomen är inte alls så långtgående som buddhismen och

hinduismen. Men vi får inte glömma bort att vad vi i dag kallar kristendom är en skapelse av kyrkan och inte minst kyrkofäderna och deras uppfattningar — om urkristendomen vet vi inte mycket. — Men om man sysslar med buddhistiska och hinduistiska tankegångar, får man en helt ny uppfattning av t. ex. Johannesevangeliet. Jag skulle vilja säga att det finns egentligen bara en religion, liksom det finns en enda Gud. De olika religionerna är endast olika religiösa synvinklar.

— *Tror ni på reinkarnationen, som ju förekommer i österländsk religion?*

— Tro på reinkarnation förekommer överallt, inte bara i österlandet. Så det måste finnas något i denna föreställning. Men det är förstås svårt att avgöra vilken sanning som kan finnas där.

— *Vad väntar ni skall hända, när ni själv dör en gång?*

— Jag skulle vilja svara så här: Så länge man betraktar sig som identisk med sin kropp, måste man ju anse att livet är slut med kroppens död. Men om man betraktar sig som medvetande, vilket är något transcendent och inte har med den grova materien att göra utan tvärtom har skapat materien (det är alltså äldre än materien) då behöver man inte förutsätta att livet plötsligt slutar, när kroppen är borta. Tvärtom: varför skulle medvetandet, som är något osynligt och helt annat än kroppen men uttrycker sig genom den, upphöra att finnas till, så snart som det synliga instrumentet, kroppen, är borta? Det finns inget skäl att anta det. Vi kan helt enkelt inte påstå att så är fallet, ty det vore att gå utöver vad de empiriska iakttagelserna innebär. Vad vi har kunnat observera är att liv och medvetande inte längre finns hos den materiella kroppen — inget annat.

— *Medvetandet kan alltså finnas någon annanstans och uttrycka sig genom annat instrument. Men man kan ju tänka sig att det individuella medvetandet slocknar, när kroppen inte finns mer.*

— Nej, det slocknar inte utan övergår sannolikt i ett annat tillstånd, som vi dock inte kan ha några föreställningar om. I Per Ragnar-antologin uttrycker jag det så här: "Om vi tänker oss kroppen som en brinnande, 'levande' lampa, så släcks den genom att vrida på strömbrytaren. Vi kopplar ur lampan från det strömförande kretsloppet. Vi skiljer kretslopp och lampa ifrån

varandra. Elektriciteten finns kvar i kretsloppet men inte i lampan. Lampan är 'död', men elektriciteten är inte förintad. När lampan är strömförande, när den lever, så brinner den och ger elektriskt ljus. Vår kropp är lampan, elektriciteten motsvarar livet och lampans ljus är vårt medvetande. När vi dör kopplas vår kropp ur livets strömkrets och medvetandet slutar att brinna för sin omgivning." — Medvetandet som sådant, vilket är ett slags energi, är sannolikt evigt, men dess form, dess fysiska manifestationer, förändras.

— *Ja, man kan ju tänka sig att den individuella själen går upp i en högre verklighet ungefär som en vattendroppe går upp i havet.*

— Ungefär så, ja.

— *Men detta innebär då inte den individuella själen fortlevande.*

— Det vet man inte. Men varför inte? När "droppen" går ut i "havet", har den i alla fall med sig ett personligt erfarenhetsmaterial — fastän gränserna till det stora vattnet är borta. Det kan alltså bli ett inflytande i båda riktningarna — liksom i ett elektromagnetiskt fält. — *Tydligen är det ändå det stora ovissa som ligger bortom döden.*

Fall av den typ som dr. Duvernoy har relaterat i antologin och i en intervju i Hemmets Journal nr 18, 1972, har flera gånger beskrivits i Sökaren. Följande berättelse från nr 8, 1967 (finns även i "Vår tids mirakler") är nog representativ.

En ung flicka som "dött" på ett sjukhus och sedan vaknat upp igen, har gett en beskrivning av två timmar i evigheten. Hennes berättelse har återgetts i Parade, där en av tidningens medarbetare, Caroline Laws, lagt fram en del fall där folk kommit tillbaka efter att ha varit i dödens omedelbara närhet.

Flickan kallas Jill, fastän detta inte är hennes verkliga namn. Hon stod i en busskö, när hon slogs omkull av en sladdande bil.

Ambulansen kom och tog henne till sjukhuset. Hon tycktes vara död, och man gjorde de vanliga förberedelserna för likbesiktning.

Hennes kropp befann sig på bårhuset, när hon två timmar efter olyckshändelsen på gatan gav till ett svagt skrik.

Hon flyttades genast över till en operationssal. Inom några dagar var hon tillräckligt bra för att kunna

Forts på sid 11

INBJUDAN

till ett parapsykologiskt experiment

Sökarens läsare inbjuds härmed att delta i ett parapsykologiskt försök.

Vad ska det vara bra för?

Det här blir, hoppas vi, ett så kallat massexperiment där ett stort antal personer deltar. Sådana försök har gjorts tidigare. Man har t. ex. använt tidningar, radio eller TV för att "sända" en uppgift, som att gissa på innehållet i slutna kuvert, och tusentals människor har sänt in svar. Med det här försöket hoppas vi kunna bidra till kunskapen om hur pass vanliga paranormala förmågor är. Man kan vänta sig att Sökarens läsekrets innehåller en relativt stor andel människor som är mer eller mindre mediala eller som någon gång har haft så kallade paranormala upplevelser. Vi hoppas också genom försöket få kontakt med personer som har en paranormal förmåga och som sedan är villiga att delta i ytterligare försök, per post eller på annat sätt.

Vad gör vi?

Det nummer av Sökaren som Ni nu läser kom ut omkring den 25 april, om tidtabellen höll. Mellan 30 april och 13 maj pågår försöket. En person någonstans i Sverige har av oss fått fem bilder som visar målningar, skulpturer eller andra konstverk. Personen märker varje bild på baksidan med ett av de tecken som visas här. Det är de vanliga tecken som används på s. k. ESP-kort: kors, stjärna, cirkel, våglinje, kvadrat. Vår "sändare" sätter upp de fem bilderna på sin vägg den 30 april. Under de följande två veckorna ser han/hon på bilderna så ofta han får lust. Ibland stannar han till och tänker mer intensivt på dem, och vid några tillfällen försöker han "sända" bilderna till eventuella "mottagare". Den 14 maj plockas bilderna ner, och försöket är slut för "sändarens" del.

Vad gör Ni?

Den som vill delta i försöket och alltså vara "mottagare" har till uppgift att med sin ESP (extra-sensorisk varseblivning, t. ex. telepati, klärvoajans eller förkänsla) uppfatta något om en av de fem bilderna.

Ni ska alltså beskriva endast en av de fem bilderna. Er bild väljs ut genom en särskild metod, som vi inte kan gå närmare in på nu.

Rent praktiskt föreslår vi att Ni någon gång under tiden 30 april—13 maj avsätter en stund till det här försöket. Ni sätter Er ner och kopplar av, inställer Er på "Er" bild och tar emot alla förnimmelser som kan komma. Sedan skriver Ni ner Era intryck av bilden så detaljerat som möjligt. Beskriv former och färger och de känsloupplevelser som Ni kanske fick. Gör gärna en skiss om Ni vill.

Vi är tacksamma om Ni skriver tydligt, endast på en sida av papperet. Märk papperet i övre högra hörnet med den av de fem ESP-symbolerna som Ni tror finns på Er bild. Sänd in svaret till:

ESP

Nils Wiklund

Erik Dahlbergsgatan 1

222 20 Lund

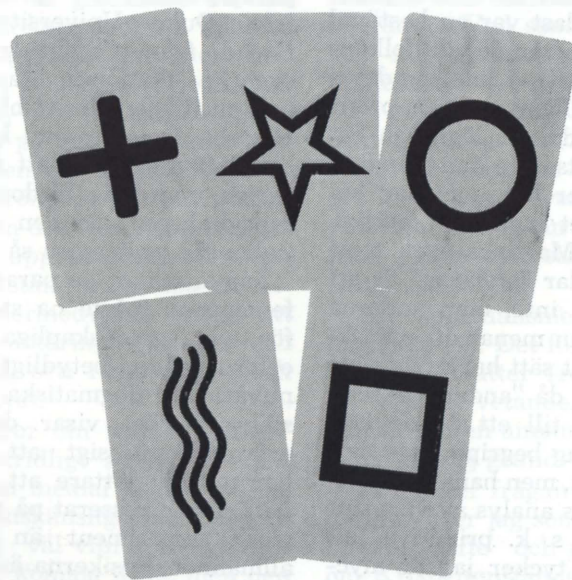
Endast svar poststämplade senast torsdag 17 maj kommer med i bedömningen.

Vad händer sedan?

Efter den 16 maj bryter vi kuverten, numrerar svaren och för upp symbolerna på en lista. Bilderna och beskrivningen (med bortklippt symbol) lämnas till bedömaren, som inte vet vilket svar som avser vilken bild. Bedömarna har till uppgift att jämföra bilderna med beskrivningarna och sätta poäng enligt ett särskilt system. När det arbetet är avslutat gör vi en statistisk analys av materialet. Så snart som möjligt kommer vi att redovisa resultatet i Sökaren. Om vi får många svar — vilket vi verkligen hoppas! — kan dock bearbetningen ta flera månader, och tidigast någon gång i höst kan vi presentera resultatet.

Vi hoppas att en stor del av läsekretsen vill offra 75 öres porto och en stund för det här experimentet. Något försök med just den här uppläggningsen har såvitt vi vet inte gjorts tidigare. Om vi får många deltagare kanske försöket kan bidra till att föra parapsykologin en liten bit framåt.

Nils-Olof Jacobson
Nils Wiklund

ESP-symbolerna: kors, stjärna, cirkel, våglinje och kvadrat.

INTERVJUER

med

Kerstin Anér, Werner Aspenström, Bernt Eklundh,

Kai Henmark, Bengt af Klintberg, Staffan Larsson,

Sune Stigsjö och Tomas Tranströmer

om

PARAPSYKOLOGI

Fil.dr. Kerstin Anér:

— Jag har aldrig haft några egna parapsykologiska erfarenheter. Men jag har inte varit på månen heller, ändå tror jag att den finns och att man kan fara dit.

Ni frågar bl. a. om det är några böcker i ämnet som gjort intryck på mig. Jag kan nämna "Il Mondo Magico" av den italienske kulturanthropologen, professor Ernesto de Martino (publ. i Turin 1958). Han var, såvitt jag vet, marxist, i varje fall inte "troende" i någon religion. Han samlade ett oerhört material av s. k. övernaturliga händelser, som rapporterats av forskningsresande och etnografer världen över, och påpekade att det endast var en bestämd kulturell fördom från de vita folkens sida som gjorde att vi inte tog dessa berättelser på allvar, utan a priori utgick från att de var lögn och bedrägeri. Den slutsatsen kan man inte komma till, säger han, om man bedömer materialet lugnt och sakligt.

Professor de Martinos egen teori om vad han kallar "andarna" är att "andarna finns inte, men andarna har funnits". Han menar att mänskligheten på något sätt har utvecklats från ett stadium då "andar" faktiskt var en realitet, till ett då de inte längre är det. Jag begriper inte detta helt och hållet, men hans material-samling och hans analys av vårt sätt att betrakta de s. k. primitiva folkens världsbild tycker jag är mycket givande.

En annan intressant bok är Sir Alistair Hardys "The Living

Stream", som handlar om de parapsykologiska fenomenens betydelse för biologin som vetenskap. En tredje är "Psychic Discoveries behind the Iron Curtain" av Sheila Ostrander och Lynn Schroeder (New York 1971) som ger en lång rad citat och exempel från den parapsykologiska forskningen i Sovjetunionen och andra kommunistländer. Där tycks den blomstra för fullt, men inte som ett styvbarn till psykologin (som den gör i väst) utan som en hedrad gren av biologin och de andra "livsvetenskaperna", ibland i nära förbindelse med akupunktur.

Jag har också personligen träffat en del forskare som arbetat med parapsykologi — professor Rhine från Duke University, professor Broad från Cambridge och den svenske forskaren Martin Johnson som nu håller på att bli professor i Utrecht. Dessa samtal har gjort det omöjligt för mig att för egen del skriva under de fördomar mot parapsykologin som den ovannämnde italienske professorn så väl skildrar.

Jag anser att de parapsykologiska fenomenen måste ha stor betydelse för vår vetenskapliga uppfattning och vidga den betydligt utöver dess nuvarande dogmatiska gränser. I själva verket visar det sig också erfarenhetsmässigt att kärnfysiker har mycket lättare att se fördomsfritt och intresserat på parapsykologiska experiment än psykologer i allmänhet. Fysikerna är vana att se naturlagar avskaffas av verkligheten i ganska hög takt — se Arthur Koestlers nya bok "The Roots of

"Att tro på parapsykologiska fenomen borde inte vara så exklusivt att man blir speciellt utvald i enkäter bara för att man tror att de finns."

Tomas Tranströmer

Coincidence"!

För religionen tror jag däremot dessa fenomen har mindre betydelse. Frälst blir man inte av kunskap — men för den skull behöver ju inte kunskap föraktas eller nedvärderas.

Den spiritualistiska tolkningen tror jag är farlig. Man får säkert kontakt med någon sorts andar på den vägen, men jag tror det är andar som man bör låta vara ifred. De döda skall man inte störa med sånt, de har viktigare saker för sig, och det man kan göra för dem, sker på annat sätt.

I Sverige bedrivs i dag, såvitt jag vet, praktiskt taget ingen parapsykologisk forskning alls. I somliga andra länder — Holland, USA, Sovjet och England, för att nämna några stycken — har den en mycket mera framträdande ställning. Jag skulle finna det naturligt att det gjordes mera såna studier i Sverige, men vårt kulturklimat lär inte tillåta det inom överskådlig tid.

Vad beträffar "ett liv efter detta" så beror det på vad man menar med "liv" i den meningen. Jag skulle snarare vilja uttrycka det så här: den avgörande majoriteten av mänskligheten, i tid och rum, har alltid funnit det mera naturligt att tro på någon form av liv efter detta än ingen alls. Formen har dock inte alltid varit särskilt trevlig — de gamla grekerna, egypterna och etruskerna, för att inte tala om tibetanerna, har ohyggliga helvetesskildringar att komma med. Det finns utan tvivel en lång rad fenomen som kan uppfattas så att de stödjer hypotesen

överlevnad. Men om man tolkar dem på det sättet, beror det inte på fenomenen utan på ens egen från början antagna livsåskådning. Man kan alltid tolka allting i den riktning man vill. För min del är jag benägen att rösta med mänsklighetens majoritet — men det har ju beviskraft bara för mig själv.

Författaren Werner Aspenström:

— Jag misstänker att de som är ointresserade av s. k. övernaturliga fenomen också är ointresserade av naturliga, de nöjer sig med att utnyttja krafterna omkring sig utan att närmare grubbla över dem. Den elektriska strömmen använder de t. ex. att steka falukorv på och denna korv anser de "verkligare" än låt oss säga det Ord som Johannes-evangeliet talar om, Ordet som var i begynnelsen och som "vart kött och tog sin boning ibland oss". De vrider på den elektriska strömbrytaren och frambringar på bråkdelen av en sekund ett yttre ljus, som de vant sig att betrakta som "naturligt", trots att det är lika gåtfullt som det inre ljus som mystikerna i alla tider vittnat om. Det som intresserar mig är mindre speciella fenomen, klävoajans, telepati, reinkarnationshistorier och sådant, än själva attityden till världen som helhet, verklighetsbegränsningen, tidsåldrarnas varierande uppsättning av dogmer och försöken att nå utanför dem, kort sagt trosbekännelsernas och misstrons psykologi.

Har man dikten som yrke och inställning lever man i viss mån i en mellanvärld, har man placerat sig vid en korsväg, på sådana ställen brukar åtskilligt visa sig som annars håller sig gömt. Samtidigt blir man kanske en smula kräsen när det gäller ovanliga saker, ställer anspråk på det övernaturliga, mycket av det som rapporteras från seanser och parapsykiska experiment ter sig mycket torftigt, tål inte att jämföras med levande men okända människors klotter på husgavlar och tunnelbaneväggar.

Men är man född på landet, i en skogslänta, och minns man hur oerhört mörkt det kan vara om vinterkvällarna och hur lång vägen är mellan lagården och stugan när man ensam småspringer den och hur lurande och laddad mörkret är, då kan man inte lika fnissande som en Lundadocent yttra sig om folktrons underjordiska väsen och övernaturliga makter. De skapas inte av mörk-

ret men de håller till i mörkret och måste naturligt sökas där, liksom folklivsforskare naturligt påträffas i upplysta bibliotek, arkiv och föreläsningssalar. Allt har sin plats och sin tid, den tesen står sig och betyder inte att allting är illusoriskt utan tvärtom att allting är verkligt men att verkligheten ömsar skinn. Jag hörde en gång en några år äldre pojke berätta att han sett ett liktåg i skyn, en vagn förspänd med hästar, som styrde mot ett visst hus i en grannby, förr ett vanligt varsel, och mycket riktigt, i samma stund dog en gammal gumma där. Nu torde sådana syner själva vara i utdöende, liksom hästarna. Istället ser man UFO:s, ofta nyktert och stadigt folk som inte alls hyser någon önskan att se sådana saker och ovilligt yppar det, landsortspressen vimlar av rapporter. Med jämna mellanrum stiger då "experter" fram, försvarare av vår egen tids centrala och naturvetenskapligt förpackade dogmer, och bevisar att det inte kan finnas några UFO:s, åtminstone i vårt jordiska luftrum.

Jag har flera bekanta som kan berätta om paranormala upplevelser. Jag lyssnar till dem utan att särskilt häpna och utan att vilja bestrida deras upplevelser, ty med vilken rätt skulle jag kunna göra det? För egen del har jag en känsla av att poltergeister, astralkroppar och liknande varelser inte gillar mig, inte heller har jag gjort mycket för att kontakta dem. Däremot har jag som alla andra människor erfarenhet av ett parapsykiskt fenomen, vars vanlighet är lika stor som dess märkvärdighet, jag syftar på drömlivet. Forskare blir så glada när de kan påvisa ett drömcentrum i hjärnan eller när de genom experiment kan avslöja att vi drömmer varje natt så och så länge, med de och de intervallerna och på den och den nivån av dvala. Men det märkvärdiga är ju inte att drömmen har ett fysiskt underlag utan dess formgivande, berättande och uppenbarande förmåga, att den är i stånd att skapa en fristående, undermedveten värld, att den kan frambringa gestalter och ting vi aldrig sett i det vakna och "verkliga" livet.

Vad jag tror om spiritualismen? Det är obestridligt att vissa människor har en medial begåvning, är mer vibrationskänsliga, och någonstans måste väl vibrationerna och viskningarna komma ifrån, men den spiritualistiska världsbilden förefaller mig ändå, vad skall jag säga, onödigt tillkrånglad.

Kulturred. Bernt Eklundh, G-P:

— För några år sedan drabbades jag själv av parapsykologiska fenomen. Det var under en vistelse ute i havsbandet. Jag var där under stark ångest och skrev under ett par veckors tid och kom in i ett mycket extremt, nästan LSD-liknande tillstånd, kände mig som en mottagare för allsköns "signaler." Jag hade bl. a. upplevelsen att jag kunde läsa andra människors tankar helt utan deras vetskap — jag liksom satt och sög ut deras psykiska substans. Jag blev rädd för en sådan "makt". Det var en plågsam upplevelse, men också befriande.

Ibland har jag försökt att försätta mig i ett sådant där tillstånd igen. Men det inträffar nog bara när jag är ensam och i "högspänning". Jag kan inte producera fenomenet på befallning. Den vanliga, vardagliga rutinen dämpar de här egenskaperna — och bra är väl det, för annars skulle man kunna sprängas...

Jag tror att hjärnan tjänar som ett slags filter mer än som en mottagningsapparat. Den släpper igenom endast så mycket intryck som man kan stå ut med. Mitt extrema tillstånd berodde kanske på att "filtret" i någon mån sattes ur spel.

På grund av mina egna upplevelser har jag alltså intresserat mig en del för parapsykologin, läst litteratur, talat med parapsykologer. Men någon klarhet har jag inte kommit till, varken vad gäller mina egna erfarenheter eller området i sin helhet. Jag står undrande och tveksam.

Men jag tror att det här med människans fem sinnen är alldeles för begränsat. Vad som egentligen sker vid sådana här parapsykologiska upplevelser vet man väl ännu inte, men etiketter som klävoajans osv. är nog mycket provisoriska.

Det är klart att erfarenheter av det här slaget påverkar ens syn på verkligheten. Man kommer bort från "skomakarrealismens" alltför enkla världsbild.

Till spiritualismen förhåller jag mig skeptisk. Det förefaller mig som om man ersätter (religiös) tro med ett förment vetande, bygger väldiga teorier om en annan värld på en lös vetenskaplig grund.

Vad gäller frågan om ett liv efter detta bygger jag som kristen mer på bibelns löfte och på vittnesbördet om Kristi uppståndelse än på parapsykologiska fenomen — även om jag med intresse läser berättelser om kontakt med andevärlden.

Författaren Kai Henmark:

— Jadå, jag är intresserad av parapsykologin — men inte besatt av den. Det är så mycket annat också. Just nu har jag läst en hel trave böcker i det här och besläktade ämnen med avsikt att göra en artikel för Arbetet. Jag tycker att en del av böckerna är fascinerande och att de bryter ned eller ställer sig på tvären mot en del "självklara" föreställningar. Till skillnad från en del andra bedömare, så upplever jag det som litet grand av en njutning att känna att det finns ett slags "rationalistiska" fördomar också, en viss trångsyn, som på sätt och vis är doktrinär. Det kan vara skönt att ett slag se verkligheten på ett annat sätt, i ett annat ljus, känna att dom där bojorna lättar. Det ger fantasin spelrum. Ändå har jag aldrig haft minsta tillstymmelse till egen upplevelse av vare sig parapsykologisk art eller — än mindre — rent ockult.

Men jag är väldigt tveksam till de tolkningar som lanseras. Spirituallismen tror jag inte på. "Andehypotesen" är såpass osannolik att jag tycker den förklaringen måste anses tills alla andra provats ingående.

Jag vet egentligen rätt litet om parapsykologi, och jag är inte beredd att tro vare sig det ena eller det andra. Men i jämförelse med andra, som skrivit nedvärderande om hela det här området, så är jag väl betydligt öppnare och mera intresserad, beredd att lyssna och pröva. Och så är jag förstås **väldigt** nyfiken!

Om det är viktigt med parapsykologisk forskning? Det kanske är mer angeläget med medicinsk forskning, men att förstå människor, att komma fram till en mer nyanserad bild av henne, tror jag hör till vetenskapens uppgifter. Och parapsykologisk forskning borde kunna ge en del värdefulla uppslag i det arbetet.

Folklivsforskaren Bengt af Klintberg:

— Jag tror att många av de så kallade "kloka" förr i tiden hade sådana egenskaper som "medierna" har i dag. Några var klärvoajanta. Om en del sägs det t. ex. att de genom att hålla i något klädesplagg från en person kunde tala om hur det såg ut i hans stuga — alltså göra vad som i parapsykologisk litteratur i våra dagar kallas psykometri. Parapsykologerna anser ju att det finns belägg för telepati och klärvoajans — även om vi ännu inte kan förkla-

ra hur detta sker. Därför är det naturligt att tänka sig att det även förr i tiden fanns människor som hade dessa egenskaper — och blev ansedda som "kloka" gubbar och gummor, eller också som trollpackor och häxor.

Men många folklivsforskare tror ju förstås inte att föreställningar av det här slaget har varit något annat än gamla tiders vidskepelser. De försöker ge en varseblivningspsykologisk och socialpsykologisk förklaring till att folk har tyckt sig se andar, tomtar, vättar och liknande.

För min del är jag benägen tro att sådana här folkliga föreställningar om naturväsen och liknande kommer från en livaktig och mycket stark tradition, som har hållits vid liv genom att det i alla tider har funnits människor som i syner sett spöken, vättar, vittor, skogsrå... Den finske forskaren Lauri Honko har siffror som säger att ungefär 10 procent av alla människor någon gång har haft hallucinationer av människor, antingen sådana som de känt igen eller helt främmande.

Det finns i den folkliga traditionen mycket av det slag som i våra dagar går under beteckningen parapsykologiska fenomen — men man bör vara försiktig med att tolka dessa traditioner som bevis för existensen av sådana fenomen. Först efter noggranna undersökningar kan man uttala sig om vad som är fel-tolkningar och tilldiktningar och vad som går tillbaka på verkliga händelser.

(Bengt af Klintberg har skrivit boken "Svenska folksägner", 1972.)

Författaren Staffan Larsson:

— Jag har egna, märkliga erfarenheter av parapsykologiska fenomen, vilka gjort mig förbryllad. Jag har bland annat fått utomnormala röster på band, precis som Jürgenson, Thorlin och andra. Det är inga kraftiga röster, men de finns där obestridligen och har formen av budskap från avlidna.

Ett annat fenomen som jag upplevt är poltergeistar. Det var på en väg i Mölnlycke som det "spökade". Vi var många som där upplevde ljusfenomen av olika slag, såg vita gestalter, hörde fotsteg som följde efter oss eller kom emot oss eller passerade oss utan att man såg någon. Några av oss fick där våldsamma slag i ryggen så det blev blåmärken. Någon naturlig förklaring till fenomenen lyckades vi aldrig

fundera ut. Jag har också deltagit i spiritistiska seanser. Jag räknar mig inte som spiritist men måste medge att fenomenen gjort mig mycket undrande.

1959 deltog jag och min diktarkollega Elis Elmgren i psykografseanser. Det går ju till så att flera deltagare samtidigt håller händerna på en psykograf, som sedan, som det förefaller av egen kraft — eller "andekraft" — börjar röra sig över ett bord, där man markerat alla alfabetets bokstäver.

På detta egendomliga vis mottog vi dikter, som av psykografens meddelanden uppgavs härröra från kända, avlidna författare. Från "Eva Neander" fick vi t. ex. följande lilla dikt:

*Rent är solens hav.
Sök mig inte i min grav.
Sök mig inte som ett hjärta.
Jag är vind på solens hav.*

Eva.

Vi mottog också små dikter från "B.M." (Bertil Malmberg), "G.F." (Gustaf Fröding) och "Stig Dagerman".

"Frödingdikten" löd sålunda:

*Du själv är ditt sämsta bud.
Sänk det i Intets älf.
Men sök ini dig själv
om din ande är af Gud.*

G.F.

Vi undrade mycket över detta. Hade vi varit utsatta för självbedrägeri — eller var det verkligen en kontakt med de avlidna författarna? Dikterna var bra med typiskt personliga särdrag för respektive författare, men vissa likheter i satsbyggnad och ordval dem emellan kunde tyda på att de kom ur samma källa: vårt eget undermedvetna.

Jag sammanträffade ofta med Jan Fridegård. Vi bodde grannar i Uppsala under några år, och han var ju alldeles övertygad om att livet fortsätter efter döden och att man kunde nå kontakt med de avlidna genom medier. Vi diskuterade det ofta, jämförde våra erfarenheter. Och när jag sommaren 1971 hade förmånen att disponera hans sommarhus i Dalby utanför Uppsala, där han också dog en septembersöndag 1968, så var jag övertygad om att han på något sätt skulle ge sig tillkänna om han kunde. Det gjorde han också, på ett mycket finkänsligt sätt för att inte skrämma mig, åtminstone tror jag han gjorde det. Men de sällsamma saker som inträffade i huset i Dalby vill jag gärna återkomma till i en artikel.

Intervjuerna är dels muntliga, dels skriftliga. Tomas Tranströmer vill att det görs klart att det för hans del är fråga om ett sammandrag av en telefonintervju.

Med Werner Aspenström har jag pratat rätt mycket om de här problemen. Och beträffande en del fenomen har vi svårt att komma förbi andeförklaringen, framför allt gäller detta de så kallade korskorrespondenserna, där en del av ett meddelande kommer genom ett medium och fortsättningen av det bärs fram av ett eller flera andra medier.

Jag är nog för min del ganska övertygad om ett liv efter detta. Det finns tillräckligt med indicier som pekar på det. I alla händelser är parapsykologin ett oerhört intressant fält.

Författaren Tomas Tranströmer:

— Jag har bevittnat parapsykologiska fenomen — närmast klärvoajans. Bland annat har jag varit med om försök med hypnos, där en kvinna i trans kunde beskriva innehållet i paket som varken hon eller någon annan närvarande i förväg visste vad det innehöll. Hon kunde också riktigt berätta om en ny dikt som jag skrivit och som fanns inlagd i ett tillslutet kuvert. Ingen utom jag och min fru kände till dikten.

Mina föräldrar kände mediet Fol-kesson — den tidens Olle Jönsson — han kunde bl. a. åstadkomma telekinetiska fenomen: få föremål att förflytta sig, t. o. m. genom väggar. Jag var för liten då för att minnas något men många tillförlitliga personer har berättat om det. Överhuvudtaget har jag aldrig tvekat på en del av de parapsykologiska fenomenen. De har tillhört min miljö från början.

Om det finns parapsykologiska fenomen som tyder på ett liv efter detta? Det vet jag inte. Jag avvisar det inte, tar inte heller någonting för givet. Det egendomligaste fenomenet av alla är ju att man överhuvudtaget lever, lever just nu, är vid medvetande, att det finns något som är ett jag. Om man fördjupar sig i den gåtan, så är det minst lika egendomligt att "jag" finns som att det skulle finnas ett liv efter döden.

För mig är det naturligt att se livet som ett mysterium. Den vanliga materialistiska världsbilden är en

Forts på sid 21

BOKFÖRLÄGGARE SUNE STIGSJÖÖ:

— Du gjorde ju i slutet av 40-talet en stor mängd experiment med Olle Jönsson, vilka övertygade dig om existensen av paranormala fenomen. Har du några egna erfarenheter därutöver?

— Ja, i samband med de fleråriga experimenten med Jönsson fick jag kontakt med andra personer som ansåg sig kunna åstadkomma s. k. parapsykologiska fenomen. Dessa personer var oftast snävt bundna av de spiritistiska perspektiven. Många av dem hade viss förmåga att producera äkta fenomen, men dessa hade anpassats till de spiritistiska förväntningarna. Jag bedrev omfattande studier i vad man frestas kalla "det spiritistiska träsket" — många seanser var säkert från början till slut rena bedrägerier. I åtskilliga andra fall fanns förmodligen en kärna av äkta fenomen, t. ex. telekinesi, telepati, psykometri. Ett spiritistiskt medium kan säkerligen ibland i god tro på basis av sådana äkta fenomen förmedla "budskap" från närvarande "andar". Men jag bevittnade aldrig något som föranledde mig att dra "den spiritistiska slutsatsen".

— Upptäckte du någon gång att mediet fuskade?

— Nej, men det berodde säkert på att kontrollåtgärderna i sådana sammanhang är starkt begränsade. De ev. äkta fenomen som presterades kunde jag vid experimenten med Jönsson studera på mina egna villkor och under hundra procentigt godtagbar kontroll. Jag bevistade därför inte seanserna för att "få bevis" varken för det ena eller andra utan för att studera hur ev. parapsykologiska fenomen tedde sig i den spiritistiska förklädnaden. De "budskap" som mediet förmedlade från "andevärlden" var oerhört torftiga. Att t. o. m. "materialisationsfenomen" ibland är äkta är inte uteslutet — det finns paralleller inom hypnosforskningen, då man kunnat få en blåaktig rök att välla fram ur den hypnotiserades mun och näsa, och i vissa fall t. o. m. anta "andeformer". Detta har naturligtvis inte ett dugg med "andar" att göra, lika litet som de fenomen Jönsson presterade.

— Vilka parapsykologiska fenomen tror du själv förekommer?

— Hela raden, telepati, psykometri, telekinesi osv. Jag har studerat flera av dessa fenomen under lika självklara och triviala former som när man låter järnfilspånen forma sig efter magnetfältet.

— Anser du att forskningen nått fram till indicier på att överlevnad existerar?

— De parapsykologiska forskarna har i och för sig inte som mål att söka bevisa något sådant, med vissa undantag. Man vill kartlägga och vetenskapligt bevisa de parapsykologiska fenomenens existens och kommer därmed indirekt fram till resultat som är i hög grad utmanande mot vår nuvarande snävt "fysikaliska" världsbild. Så har också skett inom t. ex. atomfysiken. Vetenskapen har hunnit långt sedan sekelskiftet, då många ordensbehängda professorer stod upp och konstaterade att med den s. k. själen är det så att "hjärnan avsondrar tankar som levern avsondrar galla". När det gäller utforskningen av verkligheten, kan man väl säga att vetenskapen kommit så långt att det numera inte är teologierna som har monopol på de fascinerande utblickarna. Snarare tycks det mig som om teologierna trivialiserat livsgåtan, om man vill vara litet generaliserande. Vad gäller den parapsykologiska forskningens möjlighet att "bevisa odödligheten", ställer jag mig tveksam till själva frågeställningen. Jag diskuterade en gång de här tingen med den svenske parapsykologen och trippeldoktorn John Björkhem. Han summerade ordagrant: "Ur rent vetenskaplig synpunkt måste man beakta de fakta, som talar för möjligheten av en fortsatt tillvaro på andra sidan döden. Den gren av vetenskapen som kallas psykisk forskning har sökt analysera dessa fakta och företeelser. Resultatet är att så framt de kriterier som gäller inom andra vetenskaper här skall gälla, så är livet på andra sidan döden bevisat med tusenfaldig säkerhet. Men sedan kan man naturligen diskutera om dylika kriterier på ett område som detta är tillräckliga."

— Vad betyder de parapsykologiska fenomenen för vår uppfattning av verkligheten?

— Som jag brukar säga, verkligheten är säkert mycket knepigare än utforskarna av den gamla drag- och stötmekaniken någonsin föreställt sig. Knepigare än teologerna tror också, för den delen. Jag tycker inte om ordet "övernaturligt". Det suggererar fram att vi måste välja att betrakta verkligheten som

Forts på sid 21

Sverre Holmsen:

BUDDHA

Författaren Sverre Holmsen är en entusiastisk bekännare av baha'i-religionen, som förkunnar alla de stora religionernas gudomliga ursprung. Här beskriver han den Upplyste, Buddha, så som en baha'i kan uppfatta honom.

Efter en tidsålder av gyllene blomstring, inspirerad genom Krishnas framträdande i Indien, hade religionens lyktor åter börjat skymmas. Skenreligionernas och mångguderiets sekter med ett myller av rituella påfund splittrade människorna i olyckliga grupper. Det klara andliga ljus, som strålade genom Krishna, utestängdes allt mer av självförhållensens och fördomarnas murar. Religionens röda stig doldes av vidskepelsens snårskog, som växte sig tät och frodig genom de månghövadades omänskliga dogmatism. Människorna famlade i mörker och gick vilse som får utan herde. Världens dygd och rättvisa hade dalat, last och orättfärdighet satt på maktens tron. Tillståndet var sådant som Krishna förutsagt, en tidsålders ände, då en ny utvald människa skulle bli instrumentet för återkomsten av sanningens ljus. Tiden var inne för en sådan lärare och inspiratör som genom den Oändliges inflytande skulle "rasera det onda och återuppbygga det goda och rättvisa".

Varje 'det största mysteriets' Manifestation har sin tid, sin egen speciella era i den mänsklighetens mönsterprocess som ständigt pågår.

När tiden var inne, omkring 567 f. Kr., föddes Siddhartha Gotama, senare kallad Buddha (den upplyste, den uppvaknade). Han föddes i en lund vid byn Lumbini i Nepal. I en del av världen firas hans födelse den 23 maj. Lumbini ligger i Terai-området, nära gränsen till Indien. Mahamaya, hans moder, var

på väg till sitt föräldrahem vid Kapilavastu, när färdens hejdades och barnet föddes i skydd av ett träd.

Vid 29 års ålder lämnade furstsonen Gotama faderns palats, familj och lyxliv för att under många års kringströvande i vildmarkerna meditera och söka sanningen. Han hade upptäckt lidandet i världen och kände nu en värme för hela folket, inte bara för sin närmaste familj. Alla människor var i behov av hjälp och han skulle satsa sitt liv på att bli en räddare i allas nöd och lidande. I den ensamma stillheten skulle han söka upplysningens och befrielsens väg.

Vid 35 års ålder, då han satt under ett bodhi-träd vid stranden av floden Neranjara i nordöstra Indien, kom han slutligen till klarhet och fick den insikt som gjorde honom till Buddha, den upplyste.

Under de följande 45 åren vandrade han på Indiens slingrande och ofta dammrykande vägar mellan byarna och städerna, genom skogarna, över slätterna och bergen. Och för alla som ville lyssna förkunnade han sitt budskap om den gyllene medelvägen, balansens, vishetens och kärlekens väg, där jagiskheten upplöstes och den stora frigörelsen kunde uppnås. Hans liv var genomsyrt av övertygelsen om att han hade en kosmisk uppgift att fullgöra.

Buddha ägnade sig helt åt att hjälpa människorna förstå orsakerna till lidandet och att ge sitt evangeliums ledning till ett gudomligt vara, *nirvana*, den eviga lyckan. Han grundade en munkorden, lämplig för den tidens förhållanden och många sekler framåt. Hans anhängare uppdelades därmed redan från början i två grupper: 1) *lekmen*, som levde kvar inom ramen för sitt världsliga yrke och sitt familjeliv och som här höll de fem moraliska buden att inte mörda, inte stjäla, inte ljuga, inte begå äktenskapsbrott och inte dricka rusdrycker; 2) medlemmarna av *sangha* (orden), mun-

kar och nunnor, som följde *dharma*-budskapets föreskrifter i skärpt form.

Liksom sin föregångare Krishna vände sig Buddha mot kastväsendet, offerriterna, orättvisorna och brahminernas i döda former stagnerade samfund. Buddha sade:

I min lära finns ingen rangskillnad mellan hög och låg, rik och fattig. Den är liksom himlen. Den har rum för alla och liksom vattnet tvättar den alla lika... I världens mörker skall jag slå på odödlighetens trumma.

Buddha vände sig gång på gång mot den förhärskande fatalismen och de prästerliga riterna och lärde att tillvaron är en lagbunden ordning, ett skeende, som helt är präglad av lagen om orsak och verkan. Varelsernas öde är ej resultatet av blind tillfällighet, inte heller beror det på en eller flera så kallade gudars nyckfulla beslut, utan vårt öde spåras till våra tankar och gärningar i samverkan med Amitabha, "det eviga ljusets källa". Detta är *karma* orsakens och verkans universella lag, som han kallade *dharma*. Den kan sammanfattas i de fyra ädla sanningarna — sanningen om lidandet, dess orsak, dess upphörande och den åttafaldiga vägen, som leder till befrielsen från lidandet: rätt insikt, rätt beslut, rätt tal, rätt handling, rätt levnad, rätt strävan, rätt tänkande, rätt självfördjupning.

Buddha var en banbrytare för relativismen och han proklamerade det vetenskapliga faktum, att alla sammansatta ting är obeständiga. ("Sabbhe sankhara anicca.") Materiell liksom psykisk värld är ständig växling och förvandling. Inget här på jorden existerar i oföränderlig form mer än bråkdelen av en sekund. Det gäller mineralerna, växterna, djuren och människorna. Därför kan det inte finnas något permanent (oföränderligt) ego eller "jag". Om det inte finns något oföränderligt "jag" är det inte realistiskt

att klamra sig fast vid materiella och världsliga ting som om de vore det högsta. Den enda tillfredsställelse som kommer från habegär är en flyende sensation av nöje eller välust åtföljt av tomhet, som eggar människan vidare till mera begär, mera sensation, mera tomhet och lidande.

Buddha insisterade på att individen självständigt och oberoende måste söka förstå och ta ställning. Blind tro ingick inte vare sig i hans eller någon av de andra Inspiratörernas läror.

I Kalama-dialogen säger Buddha: Tro ej blott på hörsägen och tradition eller vad som nedärvts från gamla tider, ej på rykten, på blotta resonemang och logiska slutsatser, eller på omhuldade åsikter och spekulationer, ej på blotta sannolikheter, och tro ej heller på mig, blott därför att jag är ert mästare. Men när ni funnit att ett ting är ont och leder till skada och lidande, så bör ni förkasta det. Och när ni funnit att något är gott och oklanderligt, bör ni göra det.

Buddhas förkunnelse väckte en våg av motstånd och förtal. Den pånyttfödda sanningen verkar alltid upprörande och revolutionerande. Man gjorde gällande, att han bara var en hinduisk sektledare som uppstått enbart för att göra revolt mot de gamla goda traditionerna, att hans lära inte var en fullödig religion, utan en synkretism, dvs en kompromissartad sammanjämkning av olika religiösa läror. Man vägrade se, att han var den utlovade Inspiratören och förnyaren av Krishnas och föregående buddors religion, samma religion som kontinuerligt utvecklades från tidsålder till tidsålder.

Men genom förföljelserna väcktes allt fler till eftertanke och ställningstagande. Dammet blåste från deras ögon och deras hjärtan väcktes till nytt liv. Allt fler människor samlades kring den Upplystes förkunnelse:

I er själva bär ni himmel eller helvete.

Det finns ingen eld lik begäret; det finns ingen olycka lik hatet; det finns ingen lycka som går upp mot frid.

Liksom en smed bortarbetar föroreningar ur silver, så bör den vise efter hand, tid efter annan, med litet åt gången, bortarbota föroreningar ur sig

själv.

Den som förstått läran i handling och ej försummar den — även om han är föga lärd —, han är kännare av läran.

Den som har läran till lustgård, gläds över läran, mediterar över läran, minns läran; han avfaller inte från sanningen.

Dhammapada

Bland Buddhas anhängare fanns människor från alla klasser och samhällsskikt. Hans strålning smälte ner barriärerna mellan individer och grupper samt enade dem i tron. Han förkunnade att kastväsendet inte var någon gudomlig institution utan endast en mänsklig ordning. Han förkastade det asketiska självplågeriet och det överdådiga levernet. Bland hans anhängare fanns män och kvinnor från de lägsta kas-

Buddhahuvud i förgylld brons från Thailand, 1700-talet.

terna till de högsta, gatsoppare, herdar, fiskare, bönder, hantverkare, konstnärer, köpmän, adelsmän, furstar, f. d. röware och brahminer.

Överallt där Buddha med sin skara av lärjungar vandrade fram, blåste förändringens, omvandlingens och omvändelsens vind i människornas sinnen. Den sanna religionens lycka lyste åter klart och i dess ljus började folk se hur de kunde frigöra sig från den förfallna religionens trassel och fördomar, vidskepelse, förnedring och orättvisa, allt detta som länge hållit dem bundna. Den ödmjuka, enkla människan och läraren Buddhas rykte spred sig vida omkring "som klangen från en stor gong-gong i skyn".

Vid 80 års ålder förberedde han lärjungarna på sin snara bortgång till sällhetens rike. Ananda blev sorgsen och frågade: "Vem skall undervisa när du är borta?"

Buddha svarade:

Jag är inte den första Buddha som kommit till jorden, inte heller skall jag vara den sista. I rättan tid skall en annan Buddha, efterträdare (tathagata) framträda i världen, en helig, en i högsta grad upplyst — en oöverträffad vägledare för människorna. Han kommer att uppenbara samma eviga sanningar som jag har lärt eder.

Buddha talade om "en femte Buddha" efter honom, "överbringaren av en ny lag", "en som upplyser och enar världen", "en som kommer med fred", kallad Maitreya.

I Digha Nikaya, en av de tidigaste skrifterna, tillskrives Gotama Buddha följande profetiska ord om denne Maitreya, som skulle komma i ett land väster om Indien:

Vid den tiden, o bröder, skall framträda i världen en upphöjd kallad Maitreya, Arahant, en helt och hållet vakent, överflödande av visdom och godhet, lycklig i sin kunskap om världarna, oöverträffad som vägvisare för de vilsegångna, en lärare för så kallade gudar och människor, en upphöjd, en Buddha, alldeles som jag nu... Sanningen, ljuvlig i sitt ursprung, härlig i sin utveckling, härlig i sin fullbordan, kommer han att förkunna såväl till dess anda som till dess bokstav, det högre livet kommer han att göra känt i all dess rikedom och i all dess renhet, alldeles som jag gör nu.

Skrifterna berättar, att när Buddha omkr. år 487 f. Kr. utandades sin sista suck, grät de lärjungar, som inte hade hunnit så långt i läran.

"Men de lärjungar, som hade avlagt lidelsen, fördrog det tankfullt och med samlat sinne, i det de sade: 'Förgångligt är allt som är sammanlagt; hur är annat möjligt?'"

Buddha hade ett öppet sinne för naturens skönhet och han förnekade ingalunda mänsklig kultur. Tvärtom, han bejakade den. Men han såg inte kulturen som det högsta och han dyrkade varken naturen eller kulturen. Han såg dem som övergående, lärorika studier i utvecklingen mot en större och djupare existens. Detsamma kan sägas om hans föregångare Krishna och alla de andra Inspiratörerna.

Ingen biografi över Buddha skrevs förrän några hundra år efter hans bortgång och det är därför svårt att från tillgängliga informationskällor skilja fakta från fiktion. Vi har inte heller en enda skriven rad från Buddha själv och är därför helt hänvisade till efterföljarnas skrifter av vilka de allra tidigast kända härrör från Ashokas tid (272 — 232 f. Kr.), alltså två århundraden efter Buddhas bortgång. Därför kan man inte med absolut säkerhet fastställa vad Buddha har sagt. Men troligast är att kärnan av äkta Buddha-ord har bevarats genom memorisering och utgör en till stor del fast grundval för de texter som utformades i de skrifter som på sanskrit kallas Tripitaka (tre korgar) och vars tre delar är Vinaya-pitaka (Normernas korg), Sutra-pitaka (Dialogernas korg) och Abhidharma-pitaka (Filosofiernas korg).

I buddismens många förgreningar och i de många sekternas skriftsamlingar finns betydliga skillnader vad gäller innehåll, språk och indelning. Den äldsta bevarade skriftsamlingen är på palispråket och gäller ännu i Sri Lanka (Ceylon) och i Bortre Indien. Efter att ha traderats muntligt skall den ha nedtecknats i Sri Lanka under första århundradet f. Kr.

Lysande buddistiska kärnspråk finner man i den berömda boken Dhammapada, som ingår i Tripitaka och består av 423 strofer. Den anses gå tillbaka på utsagor av Gotama Buddha själv och är översatt till en mängd språk. Den har haft en ofantlig betydelse sen den sammanställdes ca. 100 år f. Kr., alltså ca. 400 år efter Buddhas bortgång.

Dhammapada (Religionens ord eller Sanningens stig) kan sägas innehålla den Upplystes evangelium. Eftersom vi inte har någon skrift från Buddhas hand har begreppet på-

nyttfödelse tolkats olika. Genom inflytande från den gamla folktron och brahminkastens dogmer uppfattas pånyttfödelse som om den Upplyste talat om återfödelse i kroppslig form. Alla de stora religionsstiftarna har uttryckt sig i bildspråk och det är inte ett fysiskt återfödande på jorden som de har avsett, utan en andlig pånyttfödelse, ett återkommande uppvaknande inför den andliga verkligheten, ofta steg för steg, på denna jorden och i livets fortsatta utveckling hinsides. Besatthet (possession) och telepatiskt tappning från bortgångna är inget bevis för återfödelse i fysisk kropp här på jorden.

Vi har ingen skriftlig autentisk urkund från vare sig Krishna, Gotama Buddha eller någon av de andra stora Inspiratörerna som bekräftar människans återfödelse i jordisk kropp.

Alan Watts, en känd buddist och författare, skriver i sin bok "The Way of the Zen", (s. 49): "Många buddister uppfattar raden av födelse-och-död helt bokstavligt som en reinkarnationsprocess i vilken karma formar individen om och om igen, liv efter liv, tills genom insikt och uppvaknande den lägges till vila. Men i Zen (-buddismen) och i andra skolor av mahayana (-buddismen) uppfattas den (pånyttfödelsen) ofta som bildspråk för den process av pånyttfödelse som sker från stund till stund, så att man blir återfödd så länge som man identifierar sig med ett ihållande ego vilket pånyttföder sig i varje tidsmoment. Värdering av och intresse för denna doktrin kräver sålunda inget godtagande av någon speciell teori för fortlevnad."

Buddha såg som sin uppgift att väcka människan till självständigt tänkande och provande av den utvecklingsväg han utpekade. All utveckling måste ske genom egen ansträngning.

I Jayadevas avatar-hymn, Gita-Govinda, prisas Buddha som en Guds avatar och som Krishnas efterträdare.

Att Buddha klart erkände existensen av ett högsta väsen, en Amitabha, en det Eviga Ljusets källa eller Gud, är eftertryckligt bekräftat av Mahatma Gandhi i hans förord till boken "The Way of the Buddha".

I de buddistiska skrifterna, särskilt Amitayus Sutra (övers. 148 — 170 A.D.), finner man klara hänvisningar till Amitabha som Uppenbarelse Oändliga Ljus, Vishetens

och det Andliga Uppvaknandets källa samt det Eviga Ljusets Härlighet, detta som jordiska varelser endast kan antyda med ord och liknelser. Vidare säger Buddha:

En sann efterföljare av Vägvisaren grundar ej sin tro på stränghet och ritualer men ger upp jagiskheten och förlitar sig med hela sitt hjärta på Amitabha, vilken är Sanningens eviga ljus.

I en berömd pali-text, som tillskrives Buddhas store lärjunge Saraputra, säger den Upplyste:

Oh lärjungar, det finns en som varken är född, framställd, skapad eller formad och om det inte finnes en sådan, då skulle det inte finnas någon utväg för den födde, den framställda, den skapade och den formade.

Buddha sade att en Orsakslös Orsak, en Yttersta Verklighet, ett Gränslöst Ljus finnes bakom alla skapelsens fenomen, men att denna den största Verkligheten ej kan fattas och beskrivas med ord av människan, vars psyke är begränsat.

Så må var och en ställa frågan: Kan den universella lagen om orsak och verkan (karma) ha skapat sig själv utan en intelligent lagstiftare, en Kosmosande, en det Största Mysteriet, om vars existens Krishna, Buddha och alla de andra Inspiratörerna har vittnat?

"Ingen lag kan bli till av sig själv utan ett intelligent väsen. Mästaranden bakom all skapelse är därför den Första Orsaken. Människor kallar honom Gud, Buddha kallade honom den Första Orsaken". (Shirin Fozdar: "Buddha and Amitabha").

Det berättas att lärjungarna samlades till ett stort möte strax efter Buddhas bortgång. Vid denna sammankomst reciterades lärosatser och berättelser som bevarats i lärjungarnas minne. Inom orden började snart olika uppfattningar göra sig gällande och en första brytning synes ha uppstått omkring hundra år efter Buddhas död, då några av munkarna önskade lindring av reglerna. Det fick de inte då, men den livliga dispyten om ordensreglerna ledde till klyvningen i de två huvudgrenarna hinayana (den lilla farkosten) och mahayana (den stora farkosten).

Buddismens gyllenålder i Indien inföll under kejsar Ashokas tid (272 — 232 f.Kr.). Ashoka hade varit en stor krigare som genom blodig erövring lagt största delen av Indien, Beluchistan och Afghanistan under

sin spira. I det dramatiska skeendet greps han emellertid av samvetskval. Han började meditera, förvandlades plötsligt till buddist och gick ombord på "den stora farkosten", mahayana. Ashokas omvändelse ändrade helt hans syn på materiella erövringar, vilket fick en välsignelsebringande inverkan på miljontals människor i det väldiga riket och de omgivande länderna till vilka han sände missionerande undervisare. Hans budbärare nådde Grekland, Syrien, Egypten, Sri Lanka (Ceylon) samt många andra länder i norr och i öst. Genom sina gärningar, inspirerade av den pånyttfödda religionen, spred Ashoka förtroende och kärlek som ledde till en väckelsens eld i alla väderstreck och i alla klasser. Hela folket aktiverades till att bygga vägar, gräva brunnar, plantera fruktträd och skuggande lundar. Han byggde sjukhus och klosterskolor för att tjäna folket. Han fick tillnamnet "den mänskliga", "den humane". Av hänsyn till djuren slutade han att jaga och att servera kött vid hovet.

På skilda ställen i det vidsträckta riket lät Ashoka inrista sina än i dag bevarade edikt på klippor och marmorelare, där han kungjorde sin tro på ahimsa, icke våld.

I stället för ordet nirvana använde Ashoka termen himmel. "Vad är mera eftersträfvansvärt än att nå himlen?" (Klippedikt IX).

I den nionde klippedikten vänder han sig mot övervärderingen av ytterre riter och yrkar i stället på goda gärningar som sanna och nyttobringande välsignelsehandlingar, "vilka inte är begränsade till en viss tid. Även om de inte uppnår sitt syfte i detta livet, skänker de ändå förtjänst hinsides."

Småningom spridde sig läran till Burma, sydöstra Asien, Kina och Japan och bidrog storligen till framåtskridandet inom vetenskap och kultur i dessa länder. I den mån de följde Buddhas vägledning blomstrade deras civilisationer.

Buddha hade profeterat och förklarat för Ananda, att hans lära och pånyttfödda religion inte skulle leva ens i tusen år. I Indien kom upplösningen genom brahminernas infiltration och buddismens sammansmältning med den förfallna hinduismens vidskepelse, dogmer och riter. Munkorden korrumpades och folket slutade stödja den.

Trots att buddismen tynade bort och nära nog kvävdes i ursprungs-

landet, spred den sig som en tidvåg i andra asiatiska länder. Men på grund av okunnighet om det buddistiska originalspråkets text färgades skrifternas översättningar till olika språk av översättarnas personliga åsikter och av de varierande sekternas tolkningar och påhitt. På så sätt styckades denna stora religion upp i delar och ytterligare delar samt blandades med dogmer, vidskepelse, gudar, gudinnor och demoner eller blev till fanatisk asketism. Människorna slappnade i tron på en andlig utveckling, som innebär att man måste tänka självständigt och ständigt pröva sig fram i ord och gärning. Fatalismens mörker utbreddes sig och trots alla räddningsförsök av visionärer och reformister i den buddistiska världsrörelsen fortsatte dess sönderfall så som Buddha förutsagt.

Men runt om i den buddistiska världen börjar man nu ta hans profetia om MAITREYA, Världsenaren, på allvar. De kinesiska buddisterna kallar honom MI-LO, de japanska MIROKU. Buddister i Himalaya kallar honom även SHAMBALA.

DUVERNOY

Forts

beskriva sina upplevelser.

"Jag insåg att jag var död", sa hon. "Det var som en mycket klar dröm. Jag kunde se en mängd folk vid busshållplatsen... en kvinna i blå regnkappa, två—tre barn, en man från Jamaika och en flicka med skär scarf."

De samlade sig alla kring olycksplatsen. Jag kunde nu se ned på dem som i en vision, men de kunde inte se mig.

Jag var inte orolig utan kände endast ett förfärligt medlidande, i synnerhet med bilföraren. Det var inte hans fel att bilen sladdade, men jag kunde förnimma hans rädsla, när han trodde att han dödat mig."

Sedan uppträdde några av Jills "avlidna" anhängare på scenen. Bland dem var hennes onkel Jack, som hade dödats under kriget.

"Jag bad dem hjälpa mig att komma tillbaka, att göra något så att det blev slut på ångesten och skräcken där nere. Jag skrek. Och jag antar att det var det skriket som de hörde på bårhuset."

Caroline Laws kontrollerade Jills uppgifter med polisens protokoll. Det hade verkligen varit en kvinna i regnkappa, en man från Jamaika tillsammans med en flicka samt tre barn vid busshållplatsen.

Hur C. G. Jung tänkte sig livet bortom döden

I en föregående uppsats i denna tidskrift (nr. 1, 1973) har jag sökt referera motiven till att den berömda schweiziske psykologen C. G. Jung ansåg tanken på ett liv bortom dödens järnridå sannolik. Jag betonade, att han inte gör några kategoriska påståenden därom, men att de budskap vi mottar från det kollektivt omedvetna i form av drömmar, myter, visioner, aningar, synes peka i denna riktning. Men om det nu verkligen inte är slut i döden — hur tänker sig då Jung tillvaron bortom den? Naturligtvis kan det här ännu mindre bli tal om kategoriska påståenden utan endast om spekulationer — men väl att märka inte på fri hand utan även här på grundval av upplevelser, egna och andras.

Upplevelser i gränslandet

År 1944, vid 69 år, drabbades Jung av en svår hjärtinfarkt. Han låg länge med alla tecken till medvetenlöshet. Efteråt berättade en sköterska att hon sett honom "liksom omgiven av ett ljus sken", ett fenomen hon ofta iakttagit hos döende. Utförligt har Jung i sin postuma självbiografi ("Mitt liv", sv. övers. 1964) berört de underliga visioner han upplevde i detta gränsland mellan liv och död. "Bilderna var så väldiga, att jag själv drog slutsatsen att jag var nära döden... jag var vid den yttersta gränsen."

Han tyckte sig sväva över jorden, vars sfäriska konturer skimrade som silver genom ett underbart blått ljus. I rymden sågs ett väldigt svart klippblock, som då det närmade sig visade sig vara ett indiskt tempel. I den yttre hallen satt en hindu i lotusställning. "Då jag närmade mig trappstegen som förde in i templet hände mig något mycket sällsamt: jag hade känslan att allt som dittills varit kläddes av mig. Allt som jag syftat till, allt som jag önskat eller tänkt, jordetillvarons hela bländverk föll av mig eller berövades mig — en ytterst smärtsam process. Men något blev kvar: ty det var som om

jag nu förde med mig allt som hade skett omkring mig. Jag skulle också kunna säga: det var hos mig och det var jag."

Full av förväntan att inne i templet finna svaret på alla livets gåtor närmade sig Jung dess ingång men hejdades vid den. Jordiska syner började blanda sig med gränslandets. De fyllde honom med olust. Det föreföll som om i denna jordiska tillvaro varje människa satt isolerad från de andra "i en liten låda". "Livet och hela världen föreföll mig som ett fängelse, och jag förargade mig gränslöst över att jag åter skulle finna detta vara i sin ordning. Nyss hade jag varit glad över att allt detta äntligen hade fallit av, och nu föreföll det mig åter som om jag — liksom alla andra människor — var upphängd på trådar i en liten låda. Då jag stod i rymden var jag tyngdlös, och det var ingenting som drog i mig. Och detta skulle nu vara förbi."

Under de tre veckor tillfrisknandet tog levde Jung ett slags dubbel-liv. Nattetid återkom visionerna av en helt annan tillvaro, med morgongryningen återvände jordelivets bilder. "Så småningom blandades motiven ihop och blev blekare. När morgonen började nalkas kände jag: nu kommer den grå morgonen åter! Nu kommer den grå världen åter med sitt cellsystem! Vilken dårskap, vilket förfärligt nonsens! Ty de inre tillstånden var så fantastiska, att denna värld tycktes mig rentav löjlig i jämförelse med dem."

Jordelivet — endast en sektion av tillvaron?

På grundval av egna och andras upplevelser i gränslandet drar nu Jung vissa hypotetiska slutsatser. Vad vi kallar den jordiska tillvaron i tidens och det tredimensionella rummets värld är endast ett avsnitt av tillvaron i sin helhet, konstruerat för vissa syftens skull men ingalunda identiskt med tillvaron i sin helhet. Efter den nyss refererade upplevelsen "har jag", skriver Jung "i

grunden aldrig mer kunnat frigöra mig från intrycket att vad vi kallar livet är ett avsnitt av tillvaron som utspelar sig i ett för ändamålet iordningställt tredimensionellt världssystem."

Tanken att vårt jordiska liv är en dröm och döden ett uppvaknande är ju urgammal. Jung synes i viss mening ansluta sig till den, även om han som eljest vid sina spekulationer uttrycker sig svävande. Men varför i så fall denna dröm? När Jung efter upplevelserna i gränslandet ehuru motvilligt drogs tillbaka till jordelivet, föreföll honom detta närmast som ett fängelse. "Man kände sig av outgrundlig anledning på ett underligt sätt inspärrad, och dock ägde denna värld liksom en hypnotisk kraft att få en att tro på sig, som om den vore verkligheten själv, under det man dock tydligt lärt känna dess intighet." Är då vårt jordiska liv ett fängelse, ett slags tukthus, dit vi sänts för att sona vår skuld? Denna platonska tanke, som för Strindberg efter infernotiden blev så central, är i varje fall inte främmande för Jung. Eller är kanske hellre den, likaledes urgammal, tanken riktig, att livet är en skola, dit vi (mähända upprepade gånger) sändes för att förverkliga våra möjligheter och slutligen fullkomnas?

Bortom tid och rum

Men hur skall vi då kunna föreställa oss tillvaron "på andra sidan", bortom tid och rum? Direkt kan vi naturligtvis inte göra det — lika litet som fångarna i grottan i Platons berömda liknelse kan föreställa sig det fria livet uppe i dagens ljus. Ändå menar Jung att upplevelserna i gränslandet åtminstone ger oss en glimt eller aning om den tid- och rumslösa tillvaro, som på religiöst språk kallas "det eviga livet" (varvid "evighet" inte betyder ändlös tid utan tvärtom tidlöshet). Jung anknyter på nytt till gränsupplevelsen: "Allt som sker i tiden var där sammanfattat i en objektiv helhet. Ingenting var där längre särlagt i

tidmoment eller kunde mätas med tidsbegrepp. Upplevelsen kunde snarast beskrivas som ett känslotillstånd, som man emellertid inte kan göra sig någon föreställning om." Och på samma sätt när rummets skiljande skrankor faller bort. "Man är invävd i ett obeskrivligt helt och iakttar dock detsamma med fullständig objektivitet."

Osökt kommer man att tänka på de gamla mystikernas skildring av sina upplevelser såsom ett *nunc stans*, ett "stående nu", eller på den gamla medeltidslegenden om munken, som från sitt kloster vandrade ut i skogen och där hörde en fågel sjunga så vackert att han stannade och lyssnade. Efter återkomsten till klostret fann han allt förändrat och ingen kände igen honom. Efter jordiska tidsmått hade han varit borta i femtio år, men de tycktes honom själv som ett ögonblick.

Är livet bortom döden idel ljus?

Ett önsketänkande som räknar med ett liv bortom döden tänker sig gärna detta som idel ljus och salighet. En svensk tänker kanske på den gamla naiva, för många så kära psalmen "I himmelen, i himmelen man inga tårar ser" (Sv. ps. 144). Där skall alla mörka gåtor lösas, där skall vi skåda Gud "ansikte mot ansikte". Jung anser emellertid att detta önsketänkande inte kan svara mot verkliga förhållandet. "Om allting på andra sidan vore ljus och gott, så måste dock en vänlig kommunikation bestå mellan oss och idel saliga andar... Varför denna oöverstigliga mur mellan de avlidna och de levande? Åtminstone hälften av det som berättas om möten med de döda talar om ångestfyllda upplevelser med mörka andar; och i regel iakttar dödsriket en kylig tystnad, obekymrat om de efterlevandes smärta... Den värld som vi kommer till efter döden torde vara storlagen och fruktansvärd liksom gudomen och den natur vi känner. Inte heller kan jag föreställa mig att lidandet helt skulle upphöra. Låt vara att vad jag upplevde i mina visioner 1944 — befrielsen från kroppens börda och förnimmelsen av meningen — skänkte mig den djupaste lycka. Trots detta var även där mörker och ett egendomligt upphörande av mänsklig värme... Funnes ingen ofullkomlighet, ingen ursprunglig defekt i skapelsens grund, varifrån komme då åtrån att skapa, längtan efter något som skulle uppfyllas... Jag håller det för sannolikt att det även hinsides finns vissa skrankor

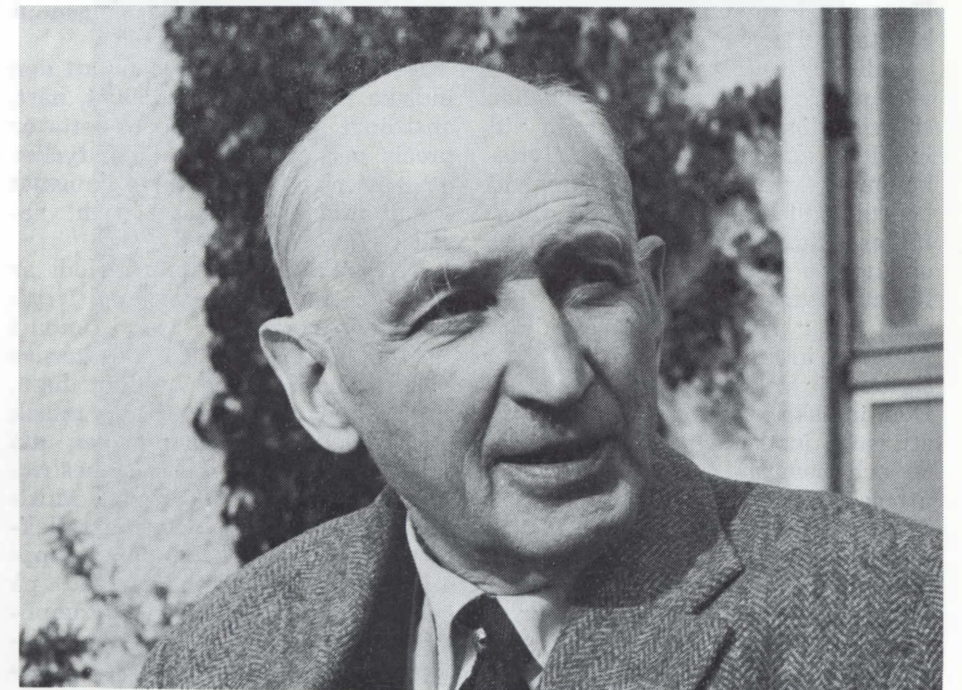
men att de dödas själar blott så småningom finner ut var gränserna i det befriade tillståndet ligger."

Reinkarnation eller evigt liv?

I Indien, ett land vars kultur är ojämförligt äldre och åtminstone i vissa avseenden högre än den västerländska, anses reinkarnationen som en självklarhet. Födelse och död tänkes följa varandra i en ändlös ström utan annat mål än att slutligen befrias från den jordiska tillvaron och uppgå i nirvana. De västerlänningar som överhuvud tror på något liv bortom döden, tänker sig detta som ett "evigt" liv, en gång för alla befriat från jordelivet. Enligt Jung har båda parter i viss mening rätt. (Överflödigt att upprepa, att det endast är fråga om hypotetiska spekulationer på grundval av budskap från det omedvetna.) Han tänker sig nämligen att de dödas själar visserligen inträder i "evigheten" men att de, eller åtminstone somliga av dem — kanske efter jordiska tidsmått först efter sekler — åter får leva ett nytt jordeliv, iklädda jordiska kroppar. Varför? På den frågan ger Jung ett mycket svävande svar, men han antyder, att denna återfödelse i vissa fall är nödvändig för dem som här inte förverkligat sina möjligheter. Varje människa är en tanke hos gudomen, som längtar efter att förverkligas och i somliga fall kan detta endast ske i nya jordeliv. "Någonstans hinsides finns ett världsbetingande *måste*,

som vill göra slut på hinsidestillståndet. Detta skapande *måste* kommer — så tänker jag mig — att träffa avgörande om vilka själar som åter skall dyka ned i födelsen... Det är möjligt att en fortsättning av det tredimensionella livet inte längre skulle ha någon mening, om själen väl en gång har nått vissa stadier av insikt; den skulle då inte mer nödgas återvända, och ökad insikt skulle förhindra önskan efter nytt förkroppsligande. Då skulle själen försvinna från den tredimensionella världen och komma in i det tillstånd som buddisterna kallar nirvana. Men om ännu något karma återstår att likvidera, önskar sig själen åter till jordelivet och beger sig på nytt in i det. Kanske kan motivet också vara en insikt om att där ännu finns något att fullborda."

Vad är då detta *måste*, som avgör om själarna skall återvända till jordelivet? I andra sammanhang kallar Jung det Gud eller gudomen. Men det är en grundtanke hos honom — utförligt utvecklad i den egendomliga boken "Svar till Job" — att gudomen inte är statisk utan tvärtom stadd i förändring och utveckling. Människan är så att säga Guds ögon. Människans utveckling till klarare medvetenhet är ett led i Guds egen utveckling. Detta är för Jung kärnan i myten om inkarnationen, om att Gud själv måste bli människa. Jung anser sig med denna tanke stå på kristen grund — men i så fall på en mycket kättersk sådan.

Fil. dr. Alf Ahlberg

INDISK MUSIK

En sammanställning av JOHN BLOM

Den indiska musiken kan spåras tillbaka till Vedatiden (mellan år 4.000 och 1.000 f. Kr.). De gamla indiernas heliga skrifter utgör tillsammans den s. k. "Veda", fyra s a n h i t a s, d. v. s. samlingar. Äldst är Rig-veda, en samling av 1028 hymner som riktar sig till de enskilda gudarna. Den andra samlingen, Sama-veda, meddelar texterna för melodierna till prästerliga sånger. Den tredje samlingen, Yajur-veda, innehåller formelerna för offret. Den fjärde, Atharva-veda, består av magiska sånger.

Sama-veda innehåller världens tidigaste musikvetenskapliga framställning. I Indien betraktas både musik, målarkonst och dramatik som gudomlig konst. Brahma, Vishnu och Shiva, den eviga treenigheten, var de första musikerna. Shiva har utarbetat de oändligt många rytmformlerna i den kosmiska dansen som skapar, uppehåller och förintar universum medan Brahma slog takten med bäckenklang och Vishnu med den heliga mridanga (en sorts trumma). Saraswati, visdomens gudinna, symboliseras spelande på vina, som är moder till alla stränginstrument. Krishna uppträder i den hinduistiska konsten med en flöjt.

Skalans sju toner och den grundläggande rytmen antas ha uppenbarats av Herren själv.

Indisk musik står i motsats till västerländsk musik. Man uppehåller sig vid känslans smak mer än vid intellektuell ärlighet, vid den lyriska impulsen mer än vid rytm, vid begrundande mer än vid handling. Indierna drar sig tillbaka från det omgivande vardagslivets monotoni för att lyssna till den enkla melodi som stiger fram ur hjärtats djup. Musiken är alltid individuell, vare sig den är vokal eller instrumental. Den indiska orkestern är liten, så att varje instrument är dominerande och bevarar den fulla kraftens uttryck. Alla instrument efterliknar den mänskliga rösten, både violin, vina och flöjt. Den ackompanjerande trumman slår endast sakta i takt med hjärtats slag. Den indiska musikens melodier är ytterst enkla: de försöker uttrycka väsentligheter! Sångaren uttrycker alla sina känslor med så mycket patos, kärlek,

En musikklass i The Scindia School, Gwalior.

sorg och glädje att han rör lyssnaren lika djupt som han själv är rörd. När några verser har sjungits upprepas vissa motiv, därefter ekar ett eller två ord oavbrutet, så sjunges endast en stavelse på olika melodier: och som avslutning dör hela sången ut i nynnandet av en enda ton.

De flesta européer tycker att den indiska rösten ljuder konstlat, hårt, ansträngt och nasalt och detta är precis vad de flesta indier tycker om västerländska röster — konstlat framförande, ansträngt och nasalt.

Den indiska musikens melodi är rik på melismer och varierad i rytmen, men verkar för oss monoton i sin ton. Detta beror på musikernas bibehållande av ett bestämt lugn. Precis som det gamla Kinas musik undviker den indiska musiken alla starka känslor och inger sinnesfrid, självkontroll, dygd och kraft. Musiken är avsedd att uppväcka reflektion. Sångarens och lyssnarens uppmärksamhet är koncentrerad på iakttagelsen av raga, den komplicerade tonala strukturen, den upprepade komplicerade rytmen — melodi och trumackompanjemang används ofta som motsvarigheter —

och de artistiska snirkelnarna pryder den melodiska linjen. Ljudeffekten kommer i andra hand.

Indisk musik omfattar en större skala än den västerländska musiken, eftersom den inte använder bara hel- och halvtoner, utan också kvartstoner. Det finns ingenting sådant i indisk musik som exakta toner, det är ett av skälen till att fast stämde instrument inte används. De använder i bestämda raga överstigande toner som är högre än den diatoniska skalans överstigande tonsteg och förminskade som är lägre.

Det finns ingen bestämd tonart i indisk musik. På grund av den harmoniska strukturen behövs ingen sådan fast norm. Melodin har vanligtvis sin medelpunkt kring tetrakordet och ofta i det (skalan delad i två lika stora delar — tetrakord — med fyra toner i vardera) och svänger kring två betonade "svängappar" — tonikan och den fjärde och femte tonen. Detta kan föra tanken till en harmonisk möjlighet, till och med en dold harmonisk känsla. Ragan (tonarten) är grunden för melodin och består i användningen av bestämda toner och mikrotoner med uteslutande av

andra. Det finns 72 fullständiga septotoniska raga eller fasta melodiskalor och åtskilliga härledda sådana. Omkring fyrahundra av dessa är klassificerade och mer eller mindre i faktiskt bruk. Det rytmiska mönstret är asymmetriskt likaväl som symmetriskt. Det nästan ständiga bruket av slaginstrument tas för givet. Sex grund-ragas förgrenar sig i 126 härledda raginis (hustrur) och putras (söner).

Varje raga har minst fem toner: den ledande tonen, vadi (kungen), en sekundär ton, samavadi (eller premiärminister), stödtoner, s. k. anuvadi (medhjälpare) och en dissonerande ton, vivadi (fienden). Indisk musik delar oktaven i tjugotvå sru-tis eller kvartstoner. Dessa mikrotonala intervaller möjliggör fina musikaliska nyanser som inte kan uppnås med den västerländska kromatiska skalan med tolv halvtoner. Var och en av de sju grundtonerna i oktaven associeras i den hinduistiska mytologin med en färg och med en fågels eller ett djurs läte — Do (sa) med grönt och påfågeln; Re (re) med rött och lärkan; Mi (ga) med den gyllene färgen och geten; Fa (ma) med ljusgult och hägern; Sol (pa) med svart och näktergalen; La (dha) med gult och hästen; Si (ni) med en kombination av alla färger och elefanten.

I västerlandets musik används endast tre skalor (diatonisk skala med omväxlande hela och halva tonsteg, kromatisk skala med uteslutande halva, omväxlande diatoniska och kromatiska tonsteg samt pentatonisk skala som består av fem olika toner och uppstår när man t. ex. spelar på pianots svarta tangenter), medan indisk musik alltså är uppbyggd av sjuttio två t h a t a s eller skalor. Musikern har skapande möjlighet för ändlös improvisation omkring det fastställda traditionella temat eller raga; han koncentrerar sig på huvudtemats känsla eller stämning och broderar så vidare på det inom sin egen originalitets räckvidd. En hinduistisk musiker läser inte nedskrivna noter; varje gång han spelar ger han ragans nakna skelett ny kläde-dräkt genom att han ofta begränsar sig till en enkel tonföljd och genom omtagning understrykes alla dess fina mikrotonala och rytmiska variationer.

Var och en av dessa grund-ragas korresponderar naturligt med en bestämd tid på dagen och en bestämd årstid och med en härskande gudomlighet, som skänker en bestämd

kraft. Hindole Raga kan endast höras vid daggroningen om våren för att framkalla den universella kärlekens stämning; Deepaka Raga spelas om sommaraftnar för att väcka medkänsla; Megha Raga spelas vid middagstid i regntiden för att framkalla mod; Bhairava Raga på morgonen i augusti, september och oktober för att uppnå stillhet; Sri Raga är reserverad för höstmörkret, för att uppnå ren kärlek och Malkousa Raga hörs vid midnatt om vintern, för tapperhet. De gamla rishierna (heliga och visa män) upptäckte dessa lagar om naturens ljudförbindelser med människan.

Eftersom naturen är en objektiv-ring av Aum (Om) det ursprungliga ljudet eller det ursprungliga vibrerande ordet, kan människan vinna kontroll över alla naturliga manifestationer genom bruket av bestämda mantras eller sånger (mantras består av ord och ljud innehållande krafter — suprasound-power).

Sanskritlitteraturen beskriver 120 tala s eller tempi. Den traditionella grundläggaren av hinduistisk musik, Bhārata, sägs ha kunnat urskilja trettio två slags tala i en lärkas sång. Ursprunget till tala eller rytm finns i människans rörelser —

gångens dubbla takt och andningens tredubbla takt under sömn, när inandningen är dubbelt så lång som utandningen.

Indien har länge ansett den mänskliga stämman som det mest fullkomliga ljudinstrumentet. Hinduistisk musik begränsar sig därför till övervägande del till människoröstens omfång på tre oktaver. Av samma anledning föredrar man melodi (förhållandet mellan på varandra följande toner) framför harmoni (förhållandet mellan samtidigt klingande toner).

Hinduistisk musik är en subjektiv, andlig och individualistisk konst, som inte strävar efter symfonisk välklang, utan efter personlig harmoni med Brahman — översjälén. Alla Indiens sånger är komponerade av tillbedjare av det gudomliga. Sanskritordet för musiker är Bhagavathar; den som sjunger till Guds lov och pris!

Litteratur:

The Dance of Shiva av Ananda K. Coomaraswamy. The Noonday Press Inc. 1957.

Fodor's Guide to India, Hodder and Stoughton, London 1969.

A yoga miscellany av Selvarajan

Forts på sid 17

Bahadur Khan — närmast kameran — spelar på sarod.

Flera av de böcker som vi de senaste åren haft anledning anmäla i Sökaren har varit av "märket" Larson, som är ett nytt förlag. Det var till en början ett Bonnier-företag — liksom t. ex. Forum — med namn efter Bonniers marknadsdirektör Robert Larson, som skulle bygga upp det. Man gav bl. a. ut en bok om homosexualiteten, en om djurförsök samt tre "marginal"-böcker, utvalda och delvis översatta av Roland Adlerberth, nämligen Fred Archers "Spirituella spöken", Charles Forts "Länder bortom verkligheten" samt R. Dewitt Millers "Bortom här och nu" — samtliga med utgivningsår 1971. När den stora förlagskrisen och miljonförluster kom, blev det aktuellt för Bonniers att bland en rad andra avdelningar även avveckla dotterföretaget "Larson". I den situationen köpte Robert Larson samtliga aktier i "Larson" och blev sin egen den första oktober 1971. Han sköter nu sitt företag tillsammans med frun, Birgitta.

Förutom marginal- och livsåskådningsböcker ger Larson även ut andra, främst i medicinska ämnen, men det är de aktuella livsfrågorna som bokförläggarna är mest intresserade av.

Tre medier berättar

Något förvånade över den stora utgivningen av medium-böcker frågar vi Robert Larson hur han uppfattar denna litteratur. Tycker han att t. ex. Gilmark är bra?

— Många människor har ringt både till mig och till Astrid och talar om att de är väldigt glada över att dessa böcker finns, svarar han. De hjälper många att klara en svår livssituation på grund av böckernas positiva budskap att de döda lever.

Om Anna Elisabeth Westerlund säger Larson att hon är "otroligt fascinerande" och att hon förfogar över sällsynta krafter, som hon dagligen använder för att hjälpa människor. Om de tre medier han lanserat säger han:

— Jag tycker om de här människorna därför att de sprider tröst och glädje och för att de hjälper

andra. De har ett betydelsefullt budskap att komma med. Deras böcker är enkla, mänskliga dokument. Folk förstår dem. Men tyngre och "svårare" böcker i dessa ämnen behövs självfallet också.

— Vad beträffar beteckningen "medium" så är denna inte alldeles korrekt, när det gäller Anna Elisabeth Westerlund och Aino Kassinen. Astrid Gilmark däremot är ett medium i egentlig bemärkelse, nämligen en förmedlare av budskap från "andar" till levande jordemänniskor på seanser. Anna Elisabeth ställer aldrig upp på en seans.

Per Ragnar

— Under den gångna hösten har Per Ragnar kommit att inta en särställning som parapsykologins speciella PR-man i vårt land, säger Robert Larson. Som föredragshållare och intervjuobjekt i massmedia har han varit den i särklass mest efterfrågade. Och det är inte att undra över. Per Ragnar vet vad han talar om, och han kan säga det så att det går hem. Hans outtröttliga arbete under dessa intensiva höstmånader för att sprida saklig information i dessa allt mer angelägna frågor är av enorm betydelse.

— Hur säljs hans bok "Brevet till mormor?"

— Den första upplagan på femtusen kom i november och tog slut på en månad. Den andra upplagan på lika mycket är snart slutsåld den också. Tillsammans med Gilmark är Ragnar förlagets bästsäljare.

Studielitteratur

Men Larson vill inte bara ge medierna ordet via sitt förlag. Han tycker att det är minst lika viktigt med mer vetenskapligt orienterad parapsykologisk litteratur, och han nämner professor Hans Benders böcker som tänkbara utgåvor.

En populärvetenskaplig parapsykologisk klassiker har Larson redan, nämligen Tyrrells "Parapsykologi" från 1945, som tidigare Prisma var förläggare av under namnet "Vid tröskeln till det okända". När den varit slutsåld från det gamla förlaget någon tid, övertog Larson

den och gjorde ett offsettryck i faksimil av den tidigare upplagan.

— Studieförbunden har fått upp ögonen för parapsykologi — både ämnet som sådant och den här boken, säger Larson. Detsamma gäller om buddhismen. Reventlows "Vad Buddha lärde om livets mening" har från början försetts med studieplan som bilaga i själva boken.

Utgivningen i höst

Vad kommer nu Larson med i höst? Jo, bl. a. en bok av ingenjör Ivan Troëng, som lägger fram och försvarar en hypotes om månens uppkomst och de kvartära istiderna, varav den sista var Noas flod, en tefatsbok av bokförläggarsonen Staffan Stigsjö (Roland Adlerberth betecknar den som en "pärla") en fjärde, självbiografisk Westerlund samt en bok kallad "Mediala miniatyrer" av gamle fillic. Alfred Svanqvist. Den sistnämnda består av en lång rad korta berättelser. Vi får bl. a. möta Conan Doyle, Björkhem, Ernst Broberg, Boltzius, D. D. Home och Bernadette.

Vidare kommer en översättning från franskan — "Mysterierna i katedralen i Chartres" av Louis Charpentier — och en översättning från engelskan — Paul Bruntons "The secret path", den hemliga vägen. Det är urgammal indisk visdom översatt till västerländska.

Det är fint att det finns ett kommersiellt förlag med så här intensivt intresse för livsåskådningslitteratur i "våra" ämnen. Robert Larson är bra — men ännu så länge ojämn. Han är civilekonom och egentligen marknadsföringsman och har arbetat som sådan hos Volvo i Sverige, Schweiz och USA samt senast i tre år hos Bonniers. Försäljnings-, reklam- och designsidan av bokutgivningen har han ett gott grepp om. Och med friskt mod har han gett sig in på utländska marknader. Flera av hans böcker har kommit på finska, danska och norska — inte i översättningar på andra förlag utan som Larson-produkter i de andra länderna.

Bokkassetten "Brevet till Mormor"

av Per Ragnar är den första i sitt slag. Per Ragnar har dramatiserat boken och spelat in "pjäsen" tillsammans med en rad framstående skådespelare, bland andra Gunnel Broström — ett nittio minuters program som säkert bl. a. synskadade kan ha glädje av.

Följande är de av Larsons titlar som har speciellt intresse för denna tidnings läsekrets — alla utom de fyra första (som finns i Bonniers distribution) kan erhållas direkt från förlaget, adress Box 3063, 183 03 Täby 3, telefon 08/756 56 40. Samtliga titlar kan även köpas i bokhandeln.

*

Fred Archer: Spirituella spöken (1971)
Charles Fort: Länder bortom verkligheten (1971)
R. Dewitt Miller: Bortom här och nu (1971)
Ingrid af Trolle: Djurförsök (1971)
Astrid Gilmark: Jag hör (1971)
Astrid Gilmark: Seanser (1971)
Aino Kassinen: Sierskan (1972)
Bertil Peterson: Parapsykologin och

det eviga livet (1972)
Per Ragnar: Brevet till mormor (1972)
Per Ragnar: Brevet till mormor, bokkassetten (1972)
Chr. Reventlow: Vad Buddha lärde om livets mening (1972)
Claude Thorlin: De döda talar på band (1972)
G. N. M. Tyrrell: Parapsykologi (1972)
Anna Elisabeth Westerlund: Bakom fasaden (1972)
Anna Elisabeth Westerlund: Jag fann liket (1972)
Anna Elisabeth Westerlund: Synsk (1972)

*

Paul Brunton: Den hemliga vägen (hösten 1973)
Louis Charpentier: Mysterierna i katedralen i Chartres (hösten 1973)
Staffan Stigsjö: Tefatsfolket ser oss (hösten 1973)
Alfred Svanqvist: Mediala miniatyrer (hösten 1973)
Ivan Troëng: Hur månen föddes (hösten 1973)

INDISK MUSIK

Forts

Yesudian, Allen & Unwin, London 1963.

Jesus Christ and Yoga av professor Shyam Sundar Goswami (chapter 7) L. N. Fowler & Co. LTD. London.

Autobiography of a Yogi av Paramahansa Yogananda (chapter 15) Self-Realization Fellowship, Los Angeles 1959.

Indiens religioner av Helmuth von Glasenapp (andra avsnittet I:1) Studentlitteratur, Lund 1967.

Sayings of Ramakrishna av Swami Abhedananda (Chapter III, vers 208) Ramakrishna Vedanta Math, Calcutta, Indien 1968.

Anm. Artikelns författare, John Blom, har varit militärmusiker, civilmusiker och socialassistent. Han studerar nu vid Musikpedagogiska institutet vid Stockholms Kommunala Musikskola för att bli musikpedagog på bleckblåsinstrument. Sedan 1968 är han elev vid S. S. Goswamis hatha-yoga-klasser i Sturebadet, Stockholm.

Några av Larsons livsåskådningsböcker — samt Per Ragnar-kassetten.

SEX

Sex är en del av människan — på samma sätt som ögonen, öronen och andra kroppsdelar. Och lika litet som sinnesorganen är mot livet, lika litet är sex det. Liksom man inte vänder sig mot seendet och hörandet, bör man inte heller vända sig mot sex. Sex är lika naturligt som andra av kroppens funktioner, ja en nödvändig del av människans biologiska utrustning. Vi har alla fått livet genom sex, genom bejakandet därav. Sex är den biologiska grundvalen för de högre livsformernas fortbestånd, det är livets försvar mot döden. Kroppen kommer att dö, men den har fått förmåga att reproducera sig genom sex.

Det sexuella är inte livets höjdpunkt, utan snarare en grundläggande, inre-sekretoriskt styrd kraft. Sex är människans delaktighet i den ständigt pågående skapelseprocessen. Det är porten till släktets framtid.

Att kämpa mot sin sexualitet är att kämpa mot sig själv, sin egen natur. Det kan ge upphov till spänningar, disharmoni. Att bekämpa sin egen naturliga lust är att vara sin egen fiende. Sex måste bejakas som en del av det mänskliga, men endast i former som de etiska begreppen tillåter.

Att kontrollera sina drifter genom att undertrycka dem kanske kan innebära en självbehärskningens tjuvning för några men för flertalet olust och besvikelser. Att inte förnimma sex är omöjligt. Ibland kan man leva lång tid utan det, men ständigt återkommer det i medvetandet som ett behov. Att alltid "segra" i kampen mot sin sexualitet torde vara omöjligt. Ty ingen kan ständigt undertrycka sin egen natur.

Sexuella behov innebär ingen svaghet hos människan, endast en naturlighet. Sex är inte heller något fult och brutalt. Det är mjukt och föder känslor av ömhet och tillgivenhet.

Om sex hade varit helt frivilligt hos det levande och inte en inre-sekretoriskt betingad drift, skulle jorden i dag ha varit öde och tom, utan högre organiskt liv. Och skulle bland allt levande, som reproducerar

sig genom sex, blott människan saknat driften i det, skulle människan aldrig ha kommit att besitta jorden. Men nu är den sexuella känslan inte frivillig utan tvångsmässig, fastän den kan styras av förståndet. Den är en drift som utgör förutsättningen för det högre livets fortbestånd på jorden. Denna drift är naturens plikt mot sig själv.

En del yogier menar sig ha kommit bortom sex, transcenderat sex, i ett uppnående av det gudomliga — ett andligt förverkligande, där sex inte längre utgör någon lockelse. Detta må vara deras bedrift, men för den vanliga, avspända människan är sex normalt, och allt som är normalt är hälsosamt, både för kropp och själ. Tillspetsat kan man säga att det enda perversa med sex är att undertrycka det.

Men det gäller att vara medveten. Den som inte är medveten, blir blott ett själöst instrument i den biologiska evolutionens hand. Var meditativt medveten. Låt sex vara en djup dialog mellan dig själv och naturen, där du medveten för en kort stund går in i det kosmiska livsflödet, den himmelska harmonin. Sexakten är en dialog mellan mannen och kvinnan men, djupast sett, också mellan människan och universum. Den dialogen är länken i livets kontinuitet, det som ger upphov till en ny varelse.

Att påstå att sex endast är den sexuella akten är oriktigt. Sex finns alltid hos oss — i mannens naturliga bejakande av det kvinnliga, kvinnans av det manliga — och naturligtvis även som kärlek mellan män och mellan kvinnor. En ton av sex finns alltid i vårt sätt att se på människor. I ett kärleksförhållande är detta ett stöd för tillgivenheten. Men att grunda ett sådant förhållande enbart eller främst på sexuell attraktion är riskabelt. Kontrahenterna måste framför allt tycka om varandras inre människa, annars upplöses ju banden gradvis, allteftersom den yttre attraktionen minskar i åldrandet, då partnerns ansikte blir rynkigt, huden slapp, rösten sträv osv. Om det yttre varit allt varpå förhållandet baserats, är det små-

ningom ingenting kvar av det som knöt människorna till varandra. Men om det finns en kärlek till det inre väsendet, kan denna förstärkas vid högre ålder, när man i ömhet märker den andras yttre förändring, det grånande håret, rynkorna, ögonens tilltagande matthet.

Ju mer ett förhållande är grundat på sex, desto mindre blir det av äkta kärlek, ty kärleken är till sin natur något annat än de sexuella känslorna. Men båda i förening är ett kärleksförhållandes grundval.

Sex finns alltid i medvetandet som en böjelse, en lust. Att vara kär innebär att den naturliga känslan förstärks genom ständig förtjust uppmärksamhet på den andras gestalt och väsen. I en förälskelse koncentreras sex och kärlek på en enda människa. Känslorna kan bli mycket starka — och plågsamma, om de ej besvaras — men den överstarka sexuella-erotiska upplevelsen av den andra tonas ned med tiden. Därefter skall den äkta kärleken finnas kvar, kärleken till väsendet — trots de fel och brister som iakttas, sedan förälskelsens rus gått över.

Sex är roten till den äktenskapliga kärleken, men det måste vara ett samspel mellan sex och själ. Kärlekens blomma växer endast i medvetandets ömma tolkning av sex, i personlighetens upplevelse av det. Sex som enbart drift är ett snabbt övergående nöje, som ofta efterlämnar besvikelser. Men den djupare kärleken mellan man och kvinna har sin grundval i vår sexuella konstitution. Den kärleken blir något mer än annan, andlig kärlek. Den får en naturlighet som agape-kärleken saknar, ty den senare är ofta ej spontan utan principiell och tillämpad.

Kärlek är ett sätt att se. Genom den sexuella funktionen i vår psykofysiska varelse hjälper oss naturen att se. Men sex och kärlek är inte samma sak, ty med sex följer inte alltid kärlek. Sex utan kärlekens sätt att se får en rå, pornografisk atmosfär.

Genom sex kommer två människor på ett naturligt sätt varandra närmare. I själva sexakten kan vänskapen förstärkas. De älskande kän-

ner tacksamhet mot varandra, upplever ömhet och medkänsla. Nakenhet, upplevd i äkta kärlek, ökar ömheten, tillgivenheten. Sex fördjupas i kärlek. Kärlek fördjupas i sex.

Men sex är inte bara i två människors inbördes förhållande. Det finns alltid i vår syn på det kvinnliga/manliga. Och denna sex — lättheten för en man att tycka om kvinnor och för kvinnor att tycka om män — bör användas för att öka vänligheten och omtänksamheten. Man bör inte hålla tillbaka dessa känslor utan låta dem driva på ett fördjupat medmänskligt förhållande. Sexualiteten kan förstärka den naturliga vänskapen.

I meditationen kan total medvetenhet om sex uppnås. Man låter det hela till en början bara finnas i medvetandet, utan att påverka det. Det är kontemplation över sex. Man ställer det sedan i relation till de djupare skikten av sitt väsen. Meditationen blir aktiv. Man kan då införliva sex med sin personlighet på ett naturligt sätt, uppnå ett riktigt och etiskt bejakande därav.

I sex möts kropparna — i kärlek själarna. Men kropparnas möte upplevs i själen. Ty alla sinnesförnimmelser finns i själen och tolkas av den.

Själarnas möte är djupet i den sexuella föreningen. Verklig kärlek är själarnas ömsesidiga bejakande i en sammansmältning.

Sex är en del av kärlekens eviga idé. Och kärlek är vad all religion framhäver. All etik hävdar kärlekens nödvändighet. Kärlek är det högsta som människan någonsin kan uppnå. Hennes uppgift är att skapa kärlek, att i kärlek förändra sig själv, förändra samhällena. Sex bygger på kärlekens idé.

Vad menar våra läsare om sex? Vi har hört oss för hos flera. Två svarade. Ulf Hultberg, som bl. a. gjorde TV-reportaget om Agnes och Valle, gav några praktiska, realistiska råd och humana synpunkter:

— Grunden för ett rikt och fullt kärleksförhållande mellan två människor är kunskapen om oss själva och hur vi reagerar. Ingen föds med kunskap. Alla får vi lära. Det är inte tillräckligt för en kvinna om mannen för sitt organ i henne och han får ut sitt av det hela som vanligt — och därmed nog. Kvinnan får ingen orgasm i slidan. Hon får det genom varsam och uthållen beröring av clitoris — om han smeker med tunga, fingrar eller på annat sätt eller om hon själv gör det, spelar

ingen roll. Huvudsaken är att hon också får utbyte. Det ska inte vara ett manligt privilegium att få utlösning. Och det är heller ingen orgasmysteri att även kvinnan skall ha rätt till njutning.

Men kan båda njuta helt och fullt, så kan man bygga vidare i kärlek. Då får respekten sin plats — och omtanke, hänsyn får breda ut sig. Då blir det också utrymme för närhet, ömhet och godhet. Då kan kärleken leva och sexualiteten blir en beståndsdel i ett uppriktigt förhållande: sensualism, åtrå, glädje och värme...

Då blir inte sex ett tillhygge, synd eller skam, då blir inte kvinnan nå-

got för mannen att tillfredsställa sig på, hon blir inte den "spottkopp" hon fått vara genom århundradens lidanden i sängen. Men respekt, omtanke och hänsyn avser också kvinnans rätt att själv få bestämma sin graviditet eller tillsammans med mannen planera preventiva åtgärder. Det är hon som får bära barnet i nio månader och än så länge ofta föda det under stora smärtor. Och det är också hon som alltför ofta måste överge sin framtid, sitt mål, sina möjligheter att utveckla sig själv, till förmån för såriga bröst efter hungriga, skrikande barn, fortsätta med servicen åt Honom, mat osv. Alltför ofta måste hon i 10—15

Läs Elsa Dragemarks fascinerande bok "THE WAY TO MAHARISHI'S HIMALAYAS"

— boken som nu läses över hela världen — och som skildrar livet i Maharishi Mahesh Yogi's ashram, i byar och städer, i rikedom och slum. Engelsk text och illustrerad med ett 50-tal bilder.

Kr 35:— inkl. moms + porto.

SPECIAL-IMPORTEN

Fack 4, 104 50 Stockholm 80

De alltmest populära RUDRASH-HALSBANDEN från Himalayas inre — kan nu åter rekvireras från

SPECIAL-IMPORTEN

Fack 4

104 50 Stockholm 80

Halsbanden, som är tillverkade av 108 rudrash-bär och sammanlänkade med tunn metalltråd, har en renande effekt på nervsystemet och skyddar mot negativ influens. Bäres av alla yogis.

Pris för små rudrash kr 18:—

Pris för medium rudrash kr 20:—, inkl. moms + porto.

A. Information om elixiret, den 250-åriga "Haarlemer healing oil".

B. Information och demonstration av professor Lakhovskys MWO-kroppsenenergialstrare m.m. Positiva referenser finns.

C. Din personliga BIORYTM uträknas enl. medicinalrådet dr. Wilhelm Fliess' metod, byggd på strikt vetenskapliga forskningsrön.

1. Biorytmogram eller pulsationsrytmogram.

2. Högsta försäkringsskydd mot den egna mänskliga faktorn. Övärderligt för bl. a. varje bilförare — enl. statistiskt underlag.

D. Alltmest populära manastrålande LAPIS LINGUA

den mexikanska, tjusigt turkosskimrande

"TUR-smyckestenen"

från Sierra Madres inre — positivt testad och lovordad av framstående psykometriker och pendelspecialister kan erhållas genom undertecknad. Många positiva uttalanden om L.L. finns av lyckliga ägare.

HARALD SCHUBERT

S:t Eriksgatan 109, 113 31 Stockholm
Tel. 08 - 33 19 32

Ek

Paul Twitchell har i sin bok TIGERNS TAND på ett livligt och fascinerande sätt berättat om sin färd genom de andliga världarna. Få tror, att någon kan besöka himlen i själskroppen och återvända för att ge en detaljerad rapport, som den i TIGERNS TAND. Så mäktig är denna bok, att den har en chockerande effekt på läsaren. Antingen älskar läsarna boken eller också ser de mycket skeptiskt på denna berättelse. Pris kr. 20:— + porto.

ECKANKAR I SKANDINAVIEN

Fack

104 32 Stockholm 19

år viga sig helt åt barnen. En del yngre människor har försökt dela på hem och barn. Jag vet några förhållanden, där mannen och kvinnan byter av varandra ett halvår i taget, så att båda kan utvecklas och arbeta (där har inte daghemsmöjlighet funnits). Men det är ovanligt — än så länge.

Närheten till adopterade barn är lika stor som till "egenproducerat" barn. Den kommer ju av hur man själv är i förhållande till barnet. Det finns tusen och åter tusen föräldralösa barn på många håll i världen. Jag upplever själv adoption som ett verkligt alternativ — om man vill ha barn. En del väljer att leva barnlöst. Jag känner flera. Och myten om det barnlösa (läs olyckliga) förhållandet passar inte hos dem.

Allt kan ta slut och/eller gå över i något annat — både livet och kärleken. Respekt, omtanke och hänsyn gäller också att våga bestämma sig för att bryta upp från varandra, om man inte passar ihop. Och är man 50—60 år eller äldre, så är inget för sent. Det är aldrig för sent att börja om, fortsätta, bli förälskad, älska. Men det är ofta svårt att bryta upp eller våga ta initiativ om man är lite äldre. Trycket från samhället, grannar, släktingar är ofta stort. Religionen utövar också ett starkt tryck. Överhuvud har religionen motverkat kunskap om oss själva, sexualupplysning, vidsynthet mot sexuellt avvikande. Det är inte i religionen vi ska söka. Vi ska leta hos oss själva och varandra. Vi ska arbeta för våra rättigheter i samhället och för vår rätt att njuta av varandra. Njuta av och respektera varandra antingen vi är fula, unga, homosexuella, gamla, vackra, svarta, småväxta, män eller kvinnor. När vi kommit över våra neuroser, förträngningar och okunskap om oss själva och vår situation, kan vi tillsammans, män och kvinnor, bli starka för att outhärdligt arbeta för ett bättre samhälle.

*

Ingvar Selin, teosof m.m., tyckte följande:

— Sexualiteten är en av livets viktigaste krafter, obändig och vital. Vad vi reflekterande varelser kan göra är att iaktta företeelsen och acceptera den. Ingen slipper undan sexproblemet. Därefter kan man ifrågasätta sitt eget beteende och sina egna värderingar och jämföra med andras. Det är ju genom kommunikering med andra som man gör erfarenheter, förbättrar, rättar till och bygger upp sitt liv.

Profeter och läromästare av alla möjliga slag finns, vilka föreskriver hur sex skall vara. De gör det av välvilja, av tro på sig själva, därför att de "kommit på något", av medvetna eller omedvetna motiv. Då kan det heta att sex på ett visst sätt är "syndigt", att lyckan är ett "fritt" sexualliv, att homosexualitet är "djävulens verk" etc. Men bakom alla sex-yttringar finns bara en ren naturkraft som strömmar fram i de former som omständigheterna tillåter. "Naturen" skapar ibland det ovanliga, och då dömer vi snabbt. Men varför skulle homosex vara "syndigare" än läspning eller ordblindhet? Vår sexualdebatt är bara ett uppvaknande, en upptäckt att det oändliga livet även på detta område har en kolossal och fascinerande variationsrikedom. Vi måste försöka förstå att det är otroligt många faktorer som strålar samman i de små livsenheter som vi människor är.

Det går inte att bygga en sexualetik på följande enkla resonemang: barn behöver uppfostran, uppfostran kräver föräldrar, föräldrar förenas med äktenskap, äktenskap bildar en uppfostringsram, och den ramen är det legala sexområdet. Området känns trångt och sprängs. Sprängningen upplevs som frihet men fördöms av andra som missbruk och förfall. Många som rattar sitt liv rakt fram på huvudleden blir rasande när de måste vrida på åsiktsratten för en särling vid övergångsstället...

Enkelt sett innebär sexakten befruktning för att föda en ny individ. Men sex är också mycket mer — bland annat innebär det befruktning på flera plan. Samlivet för sjä-larna närmare varandra och befruk-

tar inre liv. Yoga, förening med det gudomliga, är här jämförbart. Ett ständigt byte av partner ger väl inte denna djupkvalitet, men man bör inte fördöma det, ty den totala effekten är svår att inse.

Sexualitetens djupare värden ligger i medmännisklighet och ömhet.

BIBELN:

Huru sköna äro icke dina fötter i sina skor, du ädla!

Dina höfters rundning är såsom ett bröstspännes kupor, gjorda av en konstnårs händer.

Ditt sköte är en rundad skål, må vinet aldrig fattas däri.

Din midja är en vete hö, omhållnad av liljor.

Din barm är lik ett killingspar, tvillingar av en gasell.

Din hals liknar elfenbenstornet, dina ögon dammarna i Hesbon, vid Bat-Rabbimsporten.

Din näsa är såsom Libanonstornet, som skådar ut mot Damaskus.

Ditt huvud höjer sig såsom Karmel, och lockarna på ditt huvud hava purpurglans.

En konung är fångad i deras snara.

Höga visan, 7 kapitlet, verserna 1—5.

EN MYCKET LÄSVÄRD BOK

I "Jordskred?" skriver Birgit Lange om det parapsykologiska fenomen- och forskningsområdet: ut-ur-kroppen-upplevelser, automatisk skrift och fall som tyder på reinkarnation.

JORDSKRED? 12:50 + moms o porto
Sökarens Förlag
Box 3063, 103 61 Stockholm 3

"YOGA-MEDITATION & YOGA-AVSPÄNNING"

EP-skiva i stereo av
BERT YOGA JONSON

Pris: 15:— plus porto
Yoga-Kultur, Box 5070
402 21 Göteborg 5 Tel. 031-24 07 97

SPIRITUALISTISK LITTERATUR

Begär vår boklista!

Bokförlaget Excelsior
Box 5314
102 46 Stockholm 5

BREV

OM LAMA GOVINDA

Som personlig venn og forhenstående himalaya-nabo av Lama Govinda skulle jeg gjerne få lov å korrigere og komplettere den biografiske delen av artiklen "Anagarika Govinda om den vante verdenslæreren Maitreya" av fil. dr. Bernhard Hegardt.

De i artiklen anførte to bøker "Tibetan Mysticism" og "White Clouds" heter faktisk "The Foundations of Tibetan Mysticism" og "The Way of the White Clouds" (begge hos Rider, London) og i tysk oversettelse (hos Rascher, Zürich) "Grundlagen tibetischer Mystik" og "Der Weg der weissen Wolken". Den sistnevnte er auto-biografisk.

Allerede som 18-åring skrev Govinda en bok om buddhisme, som forresten også kom ut på japansk; fra den tiden begynte han også å studere pali hvilket han siden fortsatte med under sitt årelange opphold på Capri. Her var han desuten konsulent for det tyske buddhistiske Schloss-Forlag. At han på Capri oppdaget sin identitet med en avdød tysk dikter (Novalis, 1772—1801) har derfor lite å gjøre med hans senere beslutning å studere buddhismen med kilden. Når det heter i artiklen at han "läste högt för en vän ur manuskriptet till en roman, som han höll på med" så dreide det seg faktisk, som uttrykkelig påpekt i "The Way..." om et barndomsarbeide. Dette er forøvrigt interessant som reinkarnasjonsminner i de fleste tilfeller er mest levende i barndommen og slukner siden.

Det var ikke til Burma Govinda reiste, men til Ceylon, og det var derfra han senere reiste til Darjeeling som buddhistisk delegert. Og det var her i nærheten — på indisk område — og ikke i Tibet at han i årene fremover ble utdannet i tantrisk buddhisme. Her møtte han også sin lærer Tomo Géshé Rimpoche. (Rimpoche er en titel, ikke et navn, og alle høytstående lamaer tiltales: Rimpoche.) At Lama Govinda skulle ha bevittnet sin gurus død og senere reinkarnasjon er ren oppspinn, som det også går tydelig frem av hans egen biografi.

Govinda gjorde to Tibetekspedisjoner, en i 1933 og en lengre, sammen med hustru Li Gotami, i 1947—49, begge på egen bekostning. Det er altså uriktig at han "försörjde... sig bl. a. med att på uppdrag av regeringen i Lhasa resa omkring..." osv. Og det er litt av en overdrivelse å skrive om "de decenniier som paret vistades i Tibet..."

Ellers kunne det være av interesse at Lama Govinda har stiftet en internasjonal orden "Arya Maitreya Mandala (AMM)" som er representert i mange vestlige land

og Ungarn.

Til slutt vil jeg gjerne bemerke at mahayanabuddhismen på ingen måte "dominerer i norra Indien" men bare representeres av et lite mindretall i noen av grensetraktene mot Tibet. Og de tibetanske flyktninger (70.000 i høyden) er en dråpe i det indiske folkehav. Laos er ikke mahayana, men hinayana, mens det med Singapore forholder seg omvendt.

Med vennlig hilsen
Karl Christiansen, Oslo.

OM RUNGIUS

I nr 1 i år recenserades i Sökaren en bok av Per Ragnar, "Brevet till mormor". Där nämndes bl. a. Nikolaus Rungius oförmultnade kropp: "Ramen kring berättelsen är sann!" — Jag har visserligen inte läst den recenserade boken och vet inte vad Per Ragnar skriver, men då Sökaren tidigare haft en notis om Rungius, liksom Orion, Arcanum m. fl. tidskrifter, kan det kanske vara värt att påpeka att fallet med största sannolikhet kan ges en fullt naturligt förklaring.

Den folkliga traditionen kring Rungius' predikan är inte bekräftad, och någon sådan predikan har inte bevarats. Det är väl troligt att traditionen har uppstått efter det att liket påträffats som en slags "förklaring" till mumifieringen. Sådana folkliga konstruktioner är ju inte ovanliga.

Då jag för något år sedan hade tagit del av en sådan uppsjö spekulationer rörande Rungius' mumie (t. ex. "Det bevarade liket — en adept?" i Orion nr 3) att jag tyckte det kunde vara på tiden att ta reda på om det funnits någon Rungius, skrev jag till herden i den församling där Rungius säges ha verkat. Jag fick omgående från kyrkoherde Arvo Turakka ett mycket vänligt "ingen-rök-utan-eld-svar". Citat ur brevet: "Jag vet att Rungius oförruttnade kropp inte är ett enastående fall. Under golvet av vår gamla kyrka och många andra gamla kyrkor här i norra Finland finns det också lik, som till och med är bättre bevarade än Rungius. De har bara inte blivit berömda såsom Rungius och de visas inte. Saken kan vara så att torrheden och kolden under golv har befrämjat att liken torkats och blivit såsom mumier."

Något "övernaturligt" behöver man alltså inte förutsätta.

Sven Rosén.

Anm. Som framgick av ett TV-program 10 februari finns åtskilliga mumifierade lik under kyrkor i Finland. Rungius kvarlevor är inte något unikum.

Red.

KONTAKT

Flicka 27 år, med en liten dotter, önskar brevkontakt med kille, 20—40 år. Allsidiga intressen.

Svar till "Vegetarisk Vädur i P-län", Sökaren f.v.b.

Pris för kontaktannonser: 20 öre per ord + 2:— i eftersändningsavgift, dock tillsammans minst 7:—. Moms inräknad.

TOMAS TRANSTRÖMER Forts

arbetsmodell som fungerar hyggligt i vårt dagliga liv — och vår varseblivning är ju så konstruerad att den i allmänhet utesluter saker som inte svarar mot den världsbilden. Men samtidigt är det uppenbart att den materialistiska hypotesen inte ger nån bild av hur verkligheten egentligen är beskaffad. Jag känner mig övertygad om att den konventionella världsbilden är otillräcklig. Men det betyder inte att jag fått någon annan bild som är tydligare. Jag är inte anhängare av någon speciell åskådning som utgår just från parapsykologiska fenomen.

SUNE STIGSJÖÖ Forts

en prosaiskt gnisslande lagårdsdörr eller dyka rätt ner i "religionen". I och med att fenomenen bevisligen existerar är de naturligtvis inte "övernaturliga". Verkligheten kan uppenbarligen bete sig så där "mot alla naturlagar". Verkligheten är varken "övernaturlig" eller "naturlig". Vi upplever den med en biologiskt betingad förenkling. Dess "innebörd" har vi inte en aning om. Verkligheten existerar. Denna truisem är i och för sig själv ett ytterst uppfordrande faktum. Det hjälper inte att säga att människan är ett djur och att hon inte överlever döden. Det hjälper inte att tänka bort samtliga vintergator i universum. Någonting har funnits och någonstans har något utspelats. Den tomma och utrymda scenen, var skall vi till sist göra av den? Ja, jag menar att vi kan ställa de här frågorna utifrån så handfasta, bondförstånds-mässiga utgångspunkter!

M.L. & F. S-n, v. g. uppgiv adress för önsk. biorytmogram!

Harald Schubert
S:t Eriksgatan 109
113 31 Stockholm

BOKRECENSIONER

EUGEN SEMITJOV I BOKFORM

— Det kommer en dag då vi alla håller andan.

Eugen Semitjov, framstående populärvetare på det astronomiska området, är helt övertygad. Förr eller senare kommer vi att upptäcka radiosignaler som sänds från främmande planetcivilisationer. I väst och öst arbetar forskare för högtryck på problemet hur vi ska fånga upp ett budskap där "ute ifrån".

I sin bok "Det kommer en dag..." (Askild & Kärnekull, c:a-pris 48:—) presenterar Semitjov några av de senaste årens mest uppseendeväckande upptäckter och teorier på liv-i-universum-temat. Det är en alltigenom spännande beskrivning av teorier och åsikter, som främst lagts fram av forskare i USA och Sovjet. För tyvärr är det så, att det endast är i de länderna man har resurser att radikalt satsa på forskningsprogram som går ut på att avlyssna rymden på artificiella signaler.

Sannolikheten för att det finns tusentals, ja rentav miljontals avancerade, tekniskt kunniga civilisationer i Vintergatans stjärnmyller är inte bara stor. Den är till och med mycket stor!

Den moderna astronomin har gett klart besked på den punkten: det finns mängder av planeter kring de flesta stjärnor och en hög procent av dessa planeter har i sin tur ungefär samma förutsättningar för att hysa intelligent liv som — jorden!

Astronomerna räknar idag med att det i Vintergatan bör finnas ca 50 miljarder planetsystem. På 100 miljoner av dem kan det finnas tekniskt avancerade civilisationer.

När tidigare generationer, från greker fram till H. G. Wells, spekulerat om liv i universum har det varit frågan om — just det, spekulationer. Idag har vi ovedersägliga statistiska belägg för att människan inte är ensam "herre" i universum. Tvärtom, hon utgör en av de minst avancerade civilisationerna med bara sjuttio år mellan flygplan och månkrat. Väst har utvecklingen exploderat fram — men vad kan inte civilisationer med tusen år mer på nacken än vi själva ha hunnit med?

Frågan om kommunikation med den kosmiska yttervärlden handlar för närvarande mest om rent tekniska sidospår. Amerikaner och ryssar har ett visst samarbete, bägge bygger stora radioteleskopanläggningar för att avlyssna rymden.

Jordastronomerna har valt lyssnandets roll åt mänskligheten. Man anser det inte

lönt att själva sända ut radiosignaler, åtminstone inte i större skala. I stället ska vi lyssna, lyssna och lyssna!

Här är, som jag ser det, en stor svårighet. Kommunikation är alltid en tvåvägshistoria. Tänk om det är så att alla sitter och lyssnar på varandra i Vintergatan? Civilisationerna finns där. De lyssnar förgäves efter varandra. Ingen sänder. Inga kontakter...

För något år sedan presenterade en dansk amatörastronom förslaget, att supermakterna gemensamt borde bygga ett stort radioteleskop som eventuellt kunde placeras på Grönland. Radioteleskopets viktigaste uppgift: att lyssna efter och sända ut signaler i världsrymden. Satsa gemensamma resurser på projektet — plotta inte bort kapital och forskare på nationella forskningsprogram!

Frågan om vi bör ta kontakt med andra civilisationer i rymden har inte bara en teknisk sida. Mänskligheten lever i en skyddad idyll i Vintergatan. Medelavståndet mellan rymdcivilisationerna i Vintergatans ytterkant är säkert mycket större än t. ex. i Vintergatans centrum.

Dilemmat är detta: vem ska ta på sitt samvete att mänskligheten röjer sin existens? Det finns ingenting som säger, att vi först kommer att träffa på en "vänligt" sinnad civilisation. Vem tar på sitt ansvar att avslöja oss — ett ansvar, som kan sträcka sig hundratals och tusentals år framåt i tiden?

Semitjov berör inte dessa etiska och moraliska problem alls utan nöjer sig med tekniska spekulationer. Ändå är frågan hyperintressant. Om man antar, att våra rymdbröder har samma inbyggda aggressiva instinktapparat som människan, är det inte säkert att det blir ett angenämt möte för oss — eller dem.

Det paradoxala i denna situation är, att just letandet efter och kontaktagandet med en annan intelligent rymdcivilisation kan bli det projekt som enar hela mänskligheten. Men det bär också fröet till katastrof inom sig, låt oss inte bortse från det.

Ett populärt inslag i debatten om liv i universum har de senaste åren varit, om jorden för tusentals år sedan haft besök från rymden. von Däniken har gjort sig en förmögenhet på att spekulera i dessa banor — och Semitjov följer upp temat, om än mycket mera sansat och trovärt.

Semitjov rekapitulerar en del av de senaste årens diskussioner och för även fram en del nya ryska idéer. "Bildbevis" finns

lite här och var på jorden som kan tolkas som reminiscenser från besök utifrån kosmos.

Ändå har denna forskning mycket av "dead end" över sig. Ingenting går att konkret bevisa. Fantasin får i stället träda in. Svårigheten uppenbarar sig ganska snart, när man försöker avgränsa vad som är rimligt och orimligt.

Som sammanfattning: Semitjovs bok tar friska grepp på ett gammalt klassiskt tema. Men låt oss inte glömma bort de moraliska aspekterna! Egentligen borde de ha diskuterats för tio-tjugo år sedan — innan vi kommit så långt, att vi står inför ett omedelbart genombrott i det kosmiska kontaktsökandet.

Ulf R. Johansson

HICK

Filosofiskt tänkande över religion — det är religionsfilosofi. En skrift av skolbokskaraktär är John Hicks "Religionsfilosofi" (Almqvist & Wiksell, 1972). Där behandlas bl. a. gudsbevisen och deras eventuella giltighet, religiösa påståendens verifierbarhet, uppenbarelser och parapsykologiska fenomenens betydelse för religiös visshet.

Författaren genomgår problemen på ett klart och sympatiskt sätt. Hans analyser visar att förnuftet knappast stöder de religiösa påståendena. Vad tron på Guds existens beträffar, resonerar Hick om det judiskt-kristna gudsbegreppet (Gud är en, oändlig, självexisterande, skaparen, personlig, kärleksfull, god och helig). Men något bevis för att denna Gud existerar finns inte. Det mest populära av gudsbevisen har alltid varit det teleologiska, det som utgår från universums och livsformernas komplexitet och ändamålsenlighet och sluter att det måste finnas en gudomlig avsikt bakom det hela. "Det har en tendens att framkalla spontant instämmande hos enkla människor likaväl som hos sofistikerade." Men inte heller detta bevis håller. Det har ofrånkomligt försvagsats av Humes kritik, som bl. a. säger att varje universum måste se ut att vara planerat. Det kan inte uppstå något universum, där delarna inte är anpassade till varandra på ett ändamålsenligt sätt. "Men frågan om denna ordning hade kunnat komma till stånd på annat sätt än genom medveten planering är fortfarande obesvarad." Humes naturalistiska alternativ till hypotesen Gud är partiklarnas slump-

mässiga anordning under oändligt lång tid, där de ändamålsenliga kombinationerna kunnat bestå. — Men även om det vore så att vi genom korrekt resonemang skulle kunna sluta oss till existensen av en gudomlig planerare av världen, skulle vi ändå inte kunna visa att denne planerare är identisk med den kristna traditionens kärleksfulle Fader.

För sin del tror anmälarerna på det teleologiska argumentet — även om det inte har karaktär av oemotsägligt bevis. Man får enligt min mening tänka sig att det finns ett intelligent skapande bakom allt. Den som tror något annat underskattar det teleologiska argumentet. Men likväl: vi vet ingenting om hur denna planerande kraft verkar. Det kan ju vara fråga om något som knappast alls kan liknas vid religionens Gud.

Hick beskriver de viktigaste skälen för tron på Gud och de viktigaste mot. Hans egen slutsats är att man varken kan bevisa att Gud finns eller inte finns.

Det starkaste skälet mot tron på Gud är den vetenskapliga världsbilden. "Vetenskaperna har i allt starkare grad fastställt den naturliga ordningens självständighet. Från galaxerna, vilkas omätlighet förlamar förståndet, genom vår världs oändliga komplexitet ända till det subatomiska universums oföreställbart små skeenden och enheter kan naturen studeras utan någon hänvisning till Gud. Det universum som utforskas av vetenskaperna har sin gång precis som om ingen Gud skulle existera."

Vetenskapen har alltså utforskat universum utan att på någon punkt ha stött samman med det som religionen talar om. Ändock — tänker anmälarerna — finns ändamålsenligheten och komplexiteten där, som resultat av till synes övermänskliga och "övernaturliga" idéer och principer, som långt överskrider normala begrepp om möjligheterna hos slumpmässiga naturprocesser.

Men varje slags tro på Gud står inte i motsättning till vetenskapen. En gudsföreställning som innebär att Gud har skapat universum och sedan gett det självständighet och de levande varelserna frihet — Gud som konstruktör, igångsättare och upprätthållare av allt — står inte i motsättning till den vetenskapliga kunskapen: vetenskapen varken kan bekräfta eller förneka denna gudsuppfattning.

Men vilken betydelse för tron har berättelser om under och bönhörelse som alltid har förekommit i den kristna världen? Från vetenskapens synpunkt innebär "under", om de kan konstateras, att våra begrepp om naturlagarna måste revideras och utvidgas så att de även omfattar de nya erfarenheterna. Att bara dra den glada slutsatsen att "Gud har gjort under" är inte vetenskapligt acceptabelt.

Om parapsykologins värde som "fönster

mot en annan värld" har Hick ett kort kapitel — alldeles för kort. Det han framhåller om vissa mediala fenomenens oavvändbarhet som bevis för personlighetens fortlevande efter döden är väl i stort sett riktigt. Antagligen är medier, skriver Hick, "helt enkelt personer med en exceptionell telepatisk känslighet, som omedvetet får kunskap om 'andarna' genom sina klienter". Slutsatsen grundas på fall av Gordon Davis-typ och liknande, som vi skrivit om i Sökaren ibland, dvs. då "avlidna", som kommer genom ett medium med mängder av korrekta upplysningar, i verkligheten är personligheter, som är påhittade av seansdeltagare eller som fortfarande är i livet i den fysiska världen. Förekomsten av sådana fenomen får anses kullkasta bevisstyrkan i alla mediala meddelanden.

Men det är anmälares mening att Hick inte förstår parapsykologins hela betydelse i religionsfilosofiskt sammanhang. Studiet av de parapsykologiska fenomenen utgör ju den enda egentliga vetenskapsundersökningen av de religiösa påståendena om en annan värld. Området är mycket större och frågorna mer komplicerade än vad som framgår av Hicks redogörelse. En del av de fenomen som studeras av parapsykologerna kan också ge stöd för uppfattningen att världsalltet i grunden är av andlig natur. Och den avgörande invändningen mot ateismen är enligt min uppfattning idén att universum är en andlig verklighet, där materia existerar i andlig grund. Av denna världsande är människans medvetande en del. Med den synen på universum är det lätt att föreställa sig att skapande krafter med oändlig intelligens och förmåga ligger bakom universums tillkomst.

SM

UFO OCKULTISM ESP

Engelskspråkig litteratur.

700 titlar lagerföres varav 200 i pocket.

Rekvirera våra boklistor!

EDISTA postorderbokhandel

Box 4003, 180 10 ENEBYBERG

Rho Sigma: Forschung in Fesseln —
— Elektro-gravitation UFO-Phänomen (inb) 40:— kr

Wilkins: Flying Saucers on the attack (p) 7:50 kr

REFLEXZONTERAPI (fotterapi)

enligt E. Inghams metod. Reflexzonterapi löser upp kristallbildningar (förkalkningar) inom vissa områden av foten. Dessa nerver står i direkt kontakt med kroppens olika organ, vilka är uppdelade i 10 zoner. Genom tryckmassage försvinner så småningom dessa kristaller och förbättrar därvid blodcirkulationen i resp. organ, vilket ger kroppen en möjlighet att själv driva ut de slagg- och giftämnen som där samlats. Zonterapi har enligt lång erfarenhet bl. a. i U.S.A. och Kanada visat sig verksamt mot ex. reumatism, mag-, lever-, njuråkommor, ichias, ryggbesvär, huvudvärk och endokrina störningar.

För vidare information och tidsbeställning

Ove Bröms. Tel. 08/52 79 55.

TVÅ NYA TIDSÅLDERNS AFFÄRER:

STOCKHOLM: Tegnérsgatan 43 A, tel. 08/11 38 46
ligger i Strindbergs Blå Tornet, 5 min. från Hötorget, Drottningatan upp.

UPPSALA: Svartbäcksgatan 22, tel. 018/10 61 90.

Beställ vår POSTORDERKATALOG:

VATTUMANNEN, Box 2083, 750 02 UPPSALA

VI FÖR: astrologi, andevetenskap, meditation, parapsykologi, UFO, skivor, rökelse, affischer.

VATTUMANNEN

Ankom : 28/4-73

SM:

ANDEN

Tar man del av naturvetenskapens forskningsresultat — inom fysik, astronomi, astrofysik, kemi, biologi, biokemi — kan man undra: vad betyder, i jämförelse med detta, den lilla människoandens gåtor och problem? Är det inte utanför oss, i det materiella makro- och mikrokosmos, som den intressanta verkligheten finns? Och är inte religion, parapsykologi, meditation, mystik negligerbara struntsaker i det svindlande vidunderligt stora universum? Är anden, dvs. våra tankar, vårt jag, som studieobjekt ens ett enda vittne värd?

Jo! Svaret är otvivelaktigt **jo**. Ty anden är inte bara själv en viktig del av universum — säte för människans intelligens — utan dess "substans" är nog själva alltets grund, den botten vari maxi- och miniuniversa existerar. Den mänskliga anden är nog en del av, ett "splitter" från, den levande världs-substansen, som är varat.

Tro inte att detta jag skriver är ett utbrott av en undertryckt känsla, en irrationell stämning i en stunds svaghet. Nej, det vilar på ständiga iakttagelser av och reflexion kring det som är.

Jag menar att om något är av vikt att utforska, så är det anden, medvetandet, som är det levande, intelligent universums väsen.

Det är troligt att det andliga har skapat kosmos — kanske i en förening av slump och intelligent utväljande av det ändamålsenliga. Och en del av detta andliga har vi alltså inom oss: jaget. Andens dimensioner kan inte mätas i rumsliga och tidsliga begrepp, ty den existerar i en annan, icke-materiell verklighet, eller rättare: den **är** verkligheten. Men i studiet av det undermedvetna psykets förmågor får vi en aning om

de skapande krafter som det andliga äger, när det är frigjort från fysiska gränser.

Det finns ingen oändlighet i materiens värld. Det astronomiska universum är visserligen stort men inte oändligt, ty det måste ha ett slut. Det andliga däremot, i vilket det materiella existerar, har inga gränser. Om universum vore materiellt, måste vi fråga oss "var tar det slut?" och "vad finns bortom?". Men eftersom alltet existerar som "materiella" bilder i andlig grund och alltså självt till sin sanna natur är ande, inser vi att den oändlighet som finns, inte är världarnas oändliga antal eller rummets oändliga utsträckning, utan andens oändliga möjligheter: i ett nu är världsalltet av en bestämd storlek — och vintertornas antal skulle kunna räknas — men det kan alltid byggas ut i den andliga grund, där det existerar. Någonting "bortom" behöver vi inte fråga efter, ty anden känner inget bortom: den är själv allt, innehåller allt.

Det förefaller mig som om parapsykologin är den enda riktigt djupa vetenskapen, den enda som rör vid universums grundvalar, ser in i "Guds" öga. Och den visar alltmer fram en bild av ett andligt universum (så gör kanske också atomfysiken).

Vad är ande? Se in i ditt inre! Tankarna, jagupplevelsen — det är anden, och denna ande är universums botten, dess väsen.

De verkligt stora resorna i det okända är själens mystiska resor. Och det är i studiet av själen — anden — som universums gåtor kan uppenbaras. Det är i det andliga som de största krafterna finns, de som har skapat universum.

SÖKAREN

Nr 4 1973 Årgång 10

Adress: Box 3063, 103 61 Stockholm 3

Postgirokonto: 70 60 47-8

Tel: 08/69 60 27

Red o ansv utg: Sven Magnusson

Konsulter:

Roland Adlerberth

Nils-Olof Jacobson

Bo R Ståhl

PRENUMERATIONSPRISER

Helår (10 nr) 32:—

Halvår 17:—

I Norge och Danmark kan prenumeration ske med svensk postgiroanvisning.

I Finland kan inbetalning göras till Akademiska Bokhandeln, Postbox 128, 00 101 Helsingfors 10, postgiro 53 33 2. Helår kostar då 24 mk, halvår 13 mk.

Annonspriser (moms tillkommer):

Helsida 400:—, halvsida 250:—, småannonser 8:— per cm men minst 24:—.

Copyright resp. förf.

Tryckt hos

LJUSDALS TRYCK AB

Ljusdal 1973

INNEHÅLL:

Doktor Duvernoy och döden 1

Inbjudan till ett parapsykologiskt experiment 3

Intervjuer om parapsykologi 4

Sverre Holmsen:

Buddha 8

Alf Ahlberg:

Hur C. G. Jung tänkte sig livet bortom döden 12

John Blom:

Indisk musik 14

Larson — ett nytt förlag 16

Sex 18

Recensioner 22

SM:

Anden 24